

การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นางอัมรินทร์ แก้วกองทรัพย์

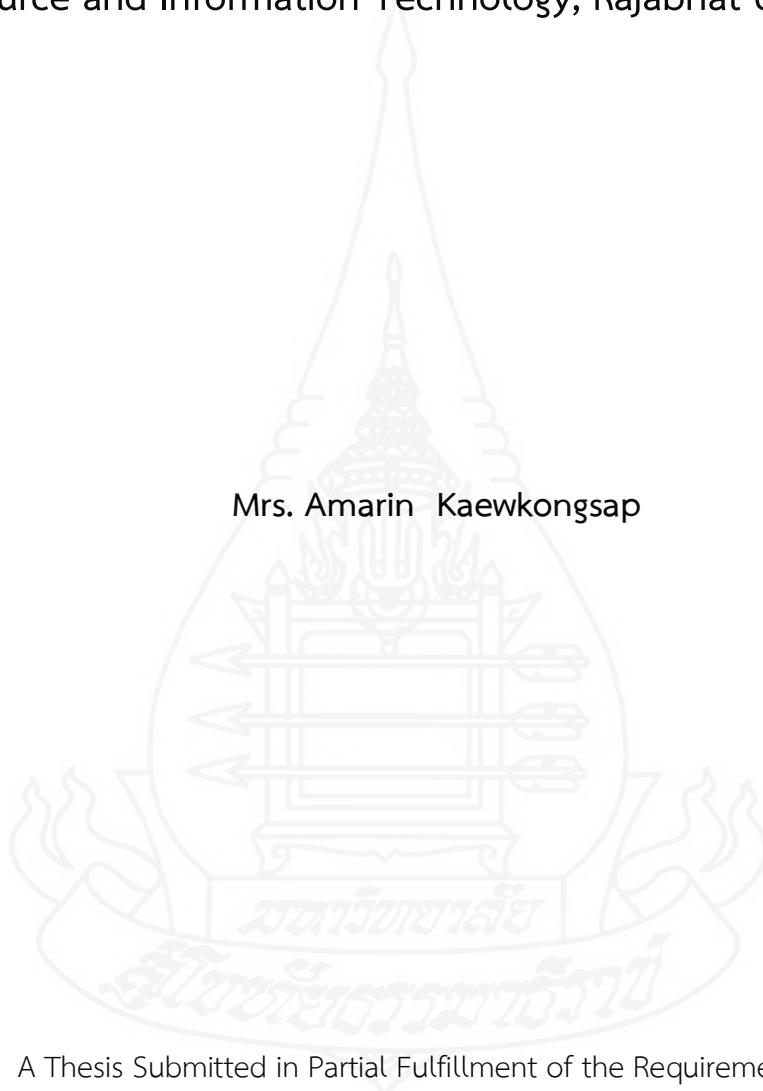

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

Professional Development of Librarians, Office of Academic
Resource and Information Technology, Rajabhat Universities.

Mrs. Amarin Kaewkongsap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Information Science

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ชื่อและนามสกุล นางอัมรินทร์ แก้วทองทรัพย์
แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา เขียวแก้ว

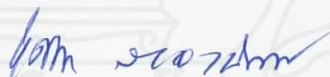
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. มาลี ไชยเสนา)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา เขียวแก้ว)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัย นางอัมรินทร์ แก้วกองทรัพย์ **รหัสนักศึกษา** 2541000283 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา เขียวแก้ว **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (2) สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ (4) ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพและ (5) แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประชากร คือ บรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด และได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 218 ชุด (ร้อยละ 88.26) และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ จำนวน 10 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 8 ชุด (ร้อยละ 80) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามบรรณารักษ์ และแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน (ร้อยละ 88.10) มีอายุ 31-35 ปี จำนวน 64 คน (ร้อยละ 29.40) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 190 คน (ร้อยละ 87.20) มีสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 157 คน (ร้อยละ 72) รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 88 คน (ร้อยละ 40.40) และระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ 1-5 ปี จำนวน 71 คน (ร้อยละ 32.60) (2) บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 205 คน (ร้อยละ 94.0) และนำมาใช้พัฒนางาน จำนวน 204 คน (ร้อยละ 93.6) โดยรูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.80) (3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) โดยทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.56$) (4) บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โดยรูปแบบการศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.20$) และต้องการพัฒนาทางวิชาชีพในหัวข้อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด ($\bar{X} = 4.10$) จัดโดยสถาบันอุดมศึกษา และ (5) แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ ประกอบด้วยรูปแบบ หัวข้อ และสถาบันที่จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษ์ บทบาทของบรรณารักษ์ บทบาทของผู้บริหารห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา และสมาคม/องค์กรวิชาชีพ

คำสำคัญ การพัฒนาทางวิชาชีพ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Thesis title: Professional Development of Librarians, Office of Academic Resources and Information Technology, Rajabhat Universities

Researcher: Mrs. Amarin Kaewkongsap; **ID:** 2541000283; **Degree:** Master of Arts (Information Science);

Thesis advisors: (1) Dr. Chutima Sacchanand, Professor; (2) Dr. Jantima Kheokao, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

The objectives of this research were to (1) investigate the professional status of librarians, (2) to survey librarians' professional development, (3) to study problems and obstacles to professional development facing librarians, (4) to survey the needs for professional development, and (5) to examine guidelines for professional development of librarians of the Office of Academic Resources and Information Technology, Rajabhat Universities.

The research participants were 247 librarians from 40 Offices of Academic Resources and Information Technology at Rajabhat Universities (218 or 88.26% were returned) and 10 professional experts selected by purposive sampling (8 copies of the questionnaire or 80.00 % were returned). The data were collected using a questionnaire and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis, and presented descriptively with tables.

Findings showed that (1) most librarians 192 were women (88.10%); 64 women were between 31 to 35 years old (29.40%); 190 librarians (87.20%) had a bachelor's degree in Library Science or Information Science; 157 librarians (72.00%) were university staff; 88 librarians (40.40 %) were responsible for classifying and cataloguing library resources; and 71 librarians (32.60%) had worked as librarians for 1-5 years. (2) The objective of 205 librarians (94.00%) was to improve their Knowledge and 204 librarians (93.60%) to develop their work; 198 librarians (90.80%) would like to do it through online learning. (3) Problems and obstacles in their working were found at an average level ($\bar{X}=3.13$) with the highest mean on foreign language skills ($\bar{X}=3.56$). (4) Librarians' need for professional development was at a high level ($\bar{X}=3.74$) with the highest mean on the form of study trip ($\bar{X}=4.20$). The area participants needed to develop the most was information storage and retrieval, hosted by academic institutions ($\bar{X}=4.11$). (5) Guidelines suggested for librarians' professional development should consist of models, titles, and the institutes that organize activities for librarians' professional development, roles of librarians, roles of library administrators, universities and professional associations/organizations.

Keywords: Professional development, Academic librarians, Rajabhat Universities

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา เขียวแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ชี้แนะและให้ข้อเสนอเพื่อการแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์/ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ/และสาขาที่เกี่ยวข้อง และบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่กรุณาตอบคำถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมธราช ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อนักศึกษา เพื่อนร่วมงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ การสนับสนุนและช่วยเหลือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณาจารย์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ อาจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ชันยศ อาจารย์ ดร.ดิษยา ศุภราชโยธิน อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม ให้คำปรึกษา คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช ที่ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณครอบครัวและญาติที่ใกล้ชิดทุกท่าน เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน ที่คอยห่วงใยในเรื่องการเรียน การงาน สุขภาพ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมา โดยตลอด

และเหนือสิ่งอื่นใดอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแทนบุญคุณและบูชาพระคุณ บิดา มาตา ครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้องและผู้มีพระคุณทุกท่าน

อัมรินทร์ แก้วกองทัพ

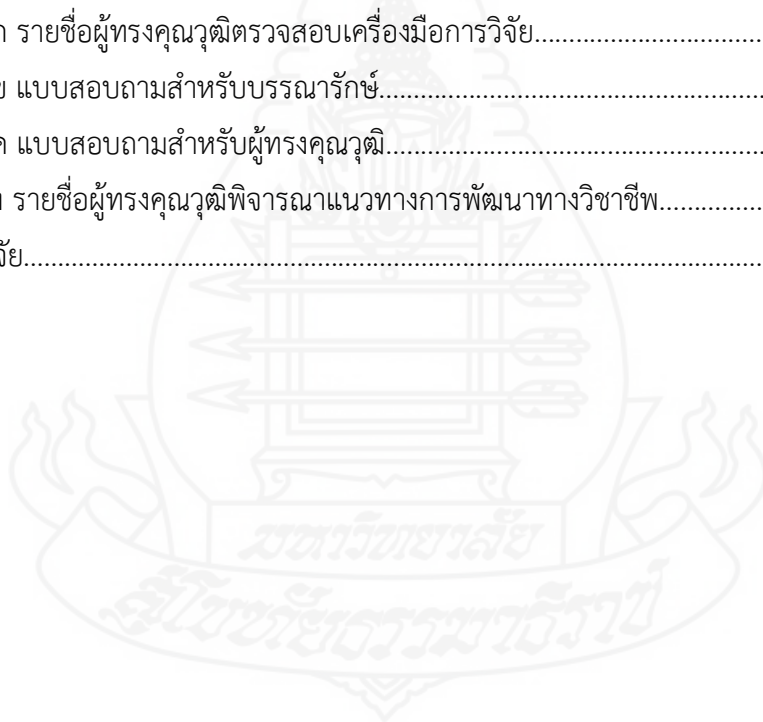
มีนาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	7
รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์.....	8
บทบาทและสมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	23
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	28
ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	31
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	52
ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	56
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	78
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	79
ข แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์.....	82
ค แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพของบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	29
ตารางที่ 4.2 สถานภาพของบรรณารักษ์.....	30
ตารางที่ 4.3 งานที่รับผิดชอบของบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	30
ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาที่บรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์.....	31
ตารางที่ 4.5 วัตถุประสงค์ของบรรณารักษ์ในการพัฒนาวิชาชีพ.....	31
ตารางที่ 4.6 รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ.....	32
ตารางที่ 4.7 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ.....	33
ตารางที่ 4.8 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม.....	35
ตารางที่ 4.9 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง.....	37
ตารางที่ 4.10 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน.....	39
ตารางที่ 4.11 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน.....	41
ตารางที่ 4.12 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ.....	42
ตารางที่ 4.13 การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	42
ตารางที่ 4.14 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ.....	43
ตารางที่ 4.15 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากร.....	44
ตารางที่ 4.16 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ.....	45
ตารางที่ 4.17 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการจัดการความรู้ในองค์กร.....	46
ตารางที่ 4.18 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเรียนการสอนผ่านสื่อทเรียนออนไลน์.....	47
ตารางที่ 4.19 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยสื่อสังคมออนไลน์.....	49
ตารางที่ 4.20 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์.....	50
ตารางที่ 4.21 ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์.....	52
ตารางที่ 4.22 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	53
ตารางที่ 4.23 สถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ.....	55

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	4
ภาพที่ 4.2 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	58

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development - PD) เป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาบทบาทและสมรรถนะของบรรณารักษ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Pan & Hovde, 2010) การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ ทันกับ ความก้าวหน้าของวิทยาการ และการพัฒนาทางวิชาชีพต่อเนื่อง (Continuing Professional Development - CPD) โดยเน้นให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในวิชาชีพ (ชุตินา สัจจามันท์, 2556) อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถได้อย่างมืออาชีพ ช่วยให้บุคคล ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Woolfs, 2005) จาก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเข้าสู่สังคมดิจิทัลและการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ทางวิชาชีพ (paradigm shift) ทำให้มีความต้องการและความคาดหวังบทบาทและ สมรรถนะใหม่ของบรรณารักษ์โดยเฉพาะบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาทุกระบบการศึกษาและแก่ สังคม ตลอดจน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต ดังนั้นสถานภาพอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และความรับผิดชอบของผู้บริหารห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) รวมถึงเป็นแหล่งการเรียนรู้ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จัดตั้งเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ อาจมีชื่อเรียกว่า หอสมุด ห้องสมุด สำนักหอสมุด สถาบันวิทยบริการ ศูนย์บรรณสาร ศูนย์สารสนเทศ สำนักวิทยบริการ หรือชื่ออื่นใดที่มี ภารกิจในทำนองเดียวกัน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 2549 : Online) โดยมีผู้ปฏิบัติงาน ระดับวิชาชีพให้บริการที่สำคัญ ได้แก่ บรรณารักษ์ และบุคลากรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมี โอกาสได้รับการศึกษา ฝึกอบรมและเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้ง ได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อ 1 ปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางวิชาการและ วิชาชีพระดับสูงอย่างสม่ำเสมอให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่และสะท้อนต่อ ความก้าวหน้าทางวิชาการที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ดำเนินการสอน วิจัย และให้บริการแก่สังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ พัฒนามาจากสถาบันฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 (พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู, 2518) และได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พุทธศักราช 2547 เป็นต้นมา (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547) มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหน่วยงานสนับสนุนมีฐานะเทียบเท่าคณะ (กฎกระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดและองค์กรในกระแสการเปลี่ยนแปลง ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เป็นประเด็นการวิจัยที่ได้รับความสนใจ ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 – 2556 มีการศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ, 2531) การวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด (มลิวัด ประดิษฐ์ธีระ, 2538) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรช่างงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย (เฉลิมศักดิ์ ชูปวา, 2541) การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ศุภรชชตรา แสนวา, 2542) กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ชัตติยา ทองทา, 2543) การเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (เบญจวรรณ ระวังภัย, 2547) และการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สุธีรา วงศ์พุฒิ, 2548) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งและสมรรถนะตามสายงานบริการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (พรทิพย์ วรกุล, 2553; อัญมณี ศรีวัชรินทร์, 2554; พันพันธ์ ปิลกศิริ และพิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์, 2556)

ในต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา มีงานวิจัยการสนับสนุนของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในรัฐโอกลาโฮมา (Havener and Stolt, 1994) ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกลุ่มงานวิเคราะห์และทำรายการ และงานเมทาเดตา (Park and others, 2010) ประเทศอินเดีย มีงานวิจัยศึกษาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรมเมืองทมิฬนาฑู (Babu, Vinayagamorthy, and Gopalakrishnan, 2007) การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคาลิคุต (Haneefa and Abdul Shukkoor, 2010) การพัฒนางานวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเคราลา (Mathew, Baby, and Pillai, 2011) ความต้องการการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาเมืองเจนไน (Sivakumaren and others, 2011) การพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเคราลา (Mathew and Baby, 2012) ประเทศไนจีเรีย

มีงานวิจัยการประเมินทักษะการรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไนจีเรีย (Adomi and Anie, 2006) ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ในห้องสมุดเมืองชานติการ์ (Nath, Bahl, and Kumar, 2007) การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอินกู (Ugwuanyi, 2009) และประเทศปากีสถาน มีงานวิจัยความต้องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ในปากีสถาน (Mahmood and Khan, 2007)

เนื่องจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้ กอปรกับประเทศไทยยังไม่ม้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยตรง ผู้วิจัยในฐานะบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร สถาบันการศึกษา สมาคมองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ ในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของตนเอง อันนำไปสู่การพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยรวม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

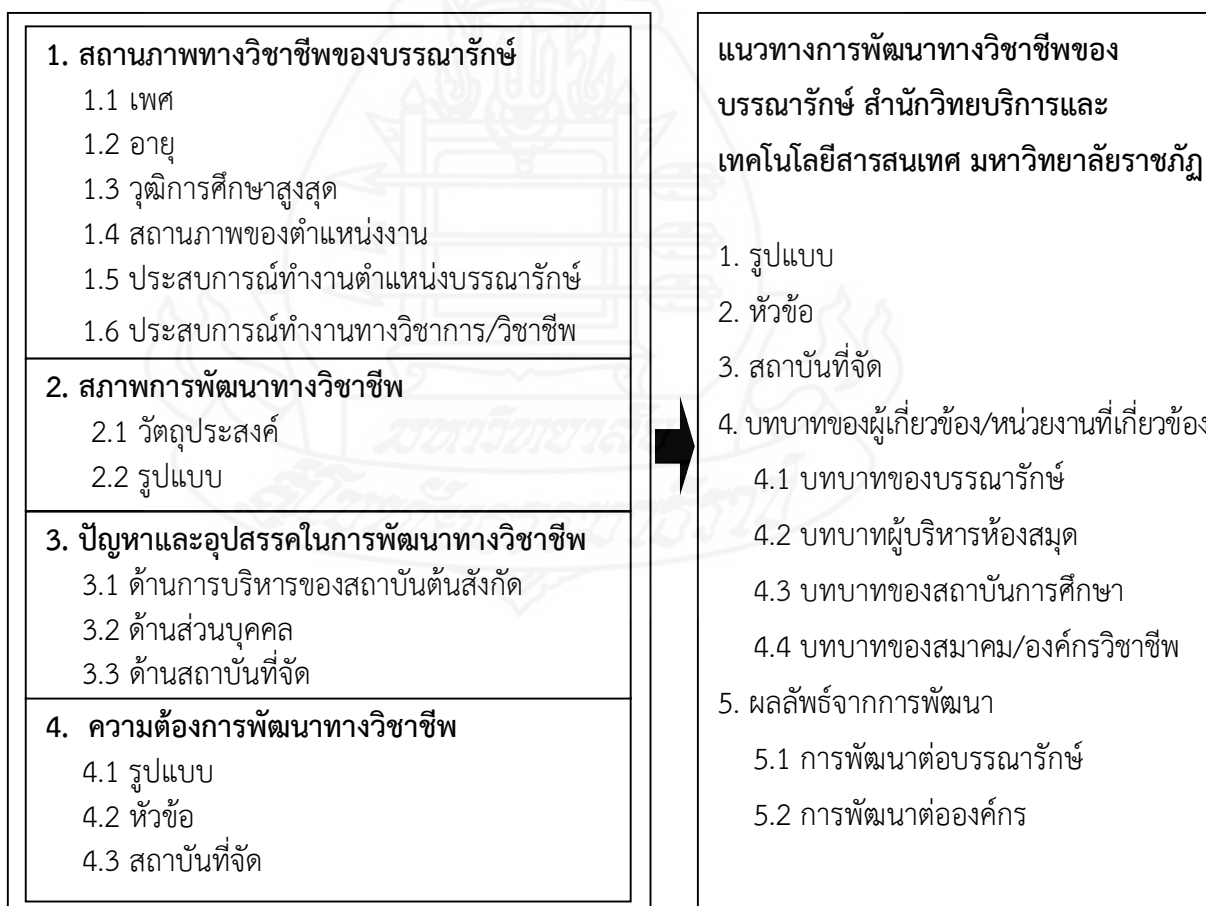
2.2 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.4 เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.5 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 งานวิจัยนี้ ครอบคลุมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 40 แห่ง

4.2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ เป็นการศึกษาข้อมูลในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2556

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง สถานภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาอุปสรรคและความต้องการในการพัฒนาทางวิชาชีพ

5.2 สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ หมายถึง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของตำแหน่งงาน งานที่รับผิดชอบ ประสิทธิภาพการทำงานตำแหน่งบรรณารักษ์ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และประสิทธิภาพงานทางวิชาการ/วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

5.3 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ หมายถึง วัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ

5.4 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ส่วนบุคคล และสถาบันที่จัด

5.5 ความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพในด้านหัวข้อ สถาบันที่จัด และสถานที่จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

5.6 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ หมายถึง รูปแบบ หัวข้อ และสถาบันที่จัดกิจกรรม บทบาทของบรรณารักษ์ บทบาทผู้บริหารห้องสมุด บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา และบทบาทของสมาคม/องค์กรวิชาชีพ ผลลัพธ์จากการพัฒนาต่อบรรณารักษ์ และต่อผู้บริหาร/องค์กร

5.7 บรรณารักษ์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 40 แห่ง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ อันจะนำไปใช้วางแผนและพัฒนาบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

6.1 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการวางแผนพัฒนาบรรณารักษ์

6.2 เป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของบรรณารักษ์และการเปลี่ยนแปลงวิชาการ/วิชาชีพและสังคม

6.3 เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ ในการพัฒนาทางวิชาชีพของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยรวม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ
2. รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์
3. บทบาทและสมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ

1.1 ความหมายของการพัฒนาทางวิชาชีพ

การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development - PD) เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ ทันทีกับความก้าวหน้าของวิทยาการ และการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการบริการผู้ใช้และการพัฒนาองค์การ (ชุตินา สัจจามันท์, 2556)

นอกจากคำว่า การพัฒนาทางวิชาชีพ มีคำอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาบุคลากร (staff development) และการศึกษาต่อเนื่อง (continuing education) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาตนเองเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ (พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2554) ส่วนการศึกษาต่อเนื่อง และการพัฒนาทางวิชาชีพต่อเนื่อง (Continuing Professional Development - CPD) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถได้อย่างมืออาชีพ ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Woolls, 2005)

1.2 ความจำเป็นของการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทางวิชาชีพมีความจำเป็นสำหรับบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็นในวิชาชีพ ให้ทันกับความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Cassner & Adams, 2006) วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางจากการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในงานสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ทรัพยากรสารสนเทศได้ปรับเปลี่ยนจากการใช้สื่อกระดาษ สู่อีบุ๊ก สื่อมัลติมีเดีย มาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และสื่อดิจิทัลที่แพร่หลายในปัจจุบัน (ชุดิมา สัจจามันท์, 2556)

1.3 ความสำคัญของการพัฒนาทางวิชาชีพ

การพัฒนาทางวิชาชีพมีความสำคัญต่อบุคคลและองค์กร เพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.3.1 ความสำคัญต่อบุคคล การพัฒนาวิชาชีพมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคคล เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน นอกเหนือไปจากความรู้เดิมที่บุคลากรเคยได้รับจากสถานศึกษา ความเข้าใจงาน บุคคล และหน่วยงานรวมทั้งการปรับบุคลิกภาพให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างผลงานสูงสุดของแต่ละคน เป็นการเพิ่มโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ทำให้มีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองมีความเข้าใจและรักในวิชาชีพมากขึ้น ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและมีความสุขในการทำงาน (พิชิต เทพวรรณ, 2554)

1.3.2 ความสำคัญต่อองค์กร การพัฒนาวิชาชีพมีความสำคัญต่อองค์กรซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคลากรมีคุณภาพ นอกจากนั้นการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากรช่วยพัฒนาประสิทธิภาพงานขององค์กรได้ เช่น ปริมาณงานเพิ่มสูงขึ้น ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากบุคลากรมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี, 2557) การที่องค์กรจะพัฒนาได้ จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความพร้อม และมีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

2. รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

การพัฒนาทางวิชาชีพมีหลากหลายรูปแบบ จำแนกได้เป็น การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การหมุนเวียนงาน ระบบพี่เลี้ยง การสอนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการของสมาคมวิชาชีพ การศึกษาต่อ การเป็นวิทยากร การผลิตผลงานทางวิชาการ การจัดการความรู้ในองค์กร การเรียนรู้ออนไลน์

และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (จุฑารัตน์ ศรารณวงค์, 2536; สุธีรา วงศ์พุฒิ, 2548; กนกวรรณ จันทร, พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์, 2556; ชุติมา สัจจจันน์, 2556)

2.1 การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ

2.1.1 การประชุมทางวิชาการ การประชุมทางวิชาการเป็นการรวมกลุ่มของผู้มีความสนใจและประสบการณ์ในเรื่องเดียวกัน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการค้นพบใหม่ ๆ ที่สำคัญได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพ ทำให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาบทบาททางสังคม และมีโอกาสสื่อสารในลักษณะการติดต่อส่วนบุคคล เป็นการสร้างเครือข่ายบุคคลที่จำเป็นอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ ในการประชุมมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การประชุมใหญ่สามัญประจำปี และประชุมวิชาการ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สนธยา ไกรลาส สุวรรณ, 2531; ระวีวรรณ สัมฤทธิ์, 2556)

2.1.2 การสัมมนา การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าสัมมนา ซึ่งโดยเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ เพื่อศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันนำไปสู่การหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน (ชุติมา สัจจจันน์, 2556)

2.2 การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะการปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและนำความรู้ความชำนาญที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันได้ติดตามพัฒนาการที่เกิดขึ้นในวิชาชีพได้อย่างทันสมัย (สมคิด บางโม, 2553; ชูชัย สมितिไกร, 2556) และยังช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติในการทำงานด้วย (ชุติมา สัจจจันน์, 2551) ช่วยให้บรรณารักษ์ได้ทดลองฝึกและใช้งานจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำกลับมาใช้ในการทำงานได้ทันกับความต้องการของหน่วยงาน (กนกวรรณ บัวงาม, 2558)

2.3 การศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ โดยตรงให้บุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง สังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ สังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานอันจะเป็นประโยชน์นำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาดูงานโดยทั่วไปใช้เวลาช่วงสั้นๆ อาจจัดเป็นหมู่คณะหรืออาจแทรกชมอยู่ในกิจกรรมรูปแบบอื่น เช่น การประชุมสัมมนาทางวิชาการ นิยมจัดช่วงเวลาสำหรับการศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศให้น่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้การศึกษาดูงานในต่างประเทศได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีพัฒนาการทางวิชาชีพก้าวหน้า ในการศึกษาดูงานควรเตรียมตัวให้พร้อมโดยเฉพาะประเด็นที่จะศึกษา ชักถามเพื่อให้ได้รับประโยชน์คุ้มค่า (ชุติมา สัจจจันน์, 2551)

2.4 การหมุนเวียนงาน การหมุนเวียนงานเป็นการทำงานโดยเพิ่มประสบการณ์ เรียนรู้การทำงานหลากหลายด้าน ช่วยให้บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเอง รู้จักการปรับตนเองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดช่วงเวลาในการเรียนรู้งานที่หมุนเวียนกัน ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน โดยทั่วไปเป็นการหมุนเวียนงานของบุคลากรที่เข้าทำงานใหม่ เพื่อให้ทราบถึงความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ รวมทั้งการหมุนเวียนงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเดิมมานาน เพื่อลดความจำเจในการปฏิบัติงาน และการหมุนเวียนงานในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น (ประคัลภ์ ปันขพลังกูร, 2556; อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2556; สมิต สัจฉกร, 2555 : Online)

2.5 การเป็นที่เลี้ยง การเป็นที่เลี้ยงช่วยให้บุคลากรใหม่ได้ปรับตัวเข้ากับองค์กร เพื่อนร่วมงานและสภาพแวดล้อมการทำงานด้วยการแบบแผนการทำงานเหมือนที่สอนน้องจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานมาก่อนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การทำงานให้ร่วมคิดตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรเข้าใหม่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมขององค์กร ลักษณะการทำงาน อันจะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร โดยมีเป้าหมายให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง รวมถึงสามารถนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ไปถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งได้ (นริศชา ภูกลีบ, 2556 : Online)

2.6 การสอนงาน การสอนงานเป็นการเสริมสร้าง และพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะตัว ในการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายหรือผลการปฏิบัติงานที่ผู้บังคับบัญชาต้องการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานหรือคาดหวังให้เกิดขึ้น โดยจะต้องตกลงและยอมรับร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา การสอนงานนอกจากจะมุ่งเน้นการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา การพัฒนาศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีพัฒนาการของความรู้ทักษะและความสามารถเฉพาะตัวและมีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอันนำมาซึ่งตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต (สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2557 : Online)

2.7 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มบุคคลในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของสมาชิก สมาคมวิชาชีพ บรรณารักษ์ศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยคือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มีวัตถุประสงค์หลัก คือ รักษาผลประโยชน์และส่งเสริมสภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพบรรณารักษ์ศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ให้ก้าวหน้ามั่นคงและส่งเสริมการศึกษา เผยแพร่วิชาชีพบรรณารักษ์ศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 2558) การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพช่วยพัฒนาความรู้และประสบการณ์ จาก การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่สมาคมจัดให้แก่สมาชิก การได้รับข่าวสาร ข้อมูลทางวิชาชีพ

การได้พบปะสังสรรค์กับผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาและผู้ร่วมวิชาชีพ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือช่วยเหลือกัน และการได้มีส่วนร่วมใช้วิชาชีพบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม สมาคมวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์อาจจำแนกตามจุดเน้น เป็น 2 กลุ่ม คือ สมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และสมาคมวิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ยังกำหนดประเภทตามระดับทางภูมิศาสตร์เป็นระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคที่สำคัญ คือ สมาคมบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ คอนซาล (Congress of Southeast Asian Librarians – CONSAL) และสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบันหรือ อีฟล่า (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) (ชุตินา สัจจามันท์, 2556)

2.8 การศึกษาต่อ การศึกษาต่อเป็นการศึกษาในระบบที่กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล เพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะทางวิชาชีพ การศึกษาต่ออาจเป็นการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น ระดับปริญญาโท หรือการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมาย เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน (ชุตินา สัจจามันท์, 2556)

2.9 การเป็นวิทยากร การเป็นวิทยากรโดยบุคลากรที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ ได้รับเชิญไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่เชี่ยวชาญ การเป็นวิทยากรช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพ ปฏิภาณไหวพริบ ภาษาพูด ภาษาท่าทาง ที่ได้รับการเตรียมการศึกษาค้นคว้า ฝึกฝนมาอย่างดี เพราะต้องมีเพื่อนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ไปถ่ายทอดสู่ผู้ฟังได้ (สุนีย์ สินธุเดชะ, 2556 : Online)

2.10 การผลิตผลงานทางวิชาการ การผลิตผลงานทางวิชาการเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีการอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ผลงานทางวิชาการมีหลายรูปแบบ ได้แก่ เอกสารหนังสือวิชาการ บทความทางวิชาการ งานวิจัย สื่อการศึกษา เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ผลงานทางวิชาการมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อบุคคล ช่วยให้บรรณารักษ์เกิดการศึกษาค้นคว้า การจัดทำผลงานทางวิชาการต้องอาศัยการอ่าน การศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการ/วิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผลงานทางวิชาการยังแสดงถึงคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญา และศักดิ์ศรีของเจ้าของผลงาน อีกทั้งยังเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ผลงานวิชาการมีความสำคัญต่อวิชาชีพ ช่วยให้วิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้า (ชุตินา สัจจามันท์, 2551)

2.11 การจัดการความรู้ในองค์กร การจัดการความรู้ในองค์กรเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะ ความรู้ความสามารถ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

2.12 การเรียนรู้ออนไลน์

2.12.1 การเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้ออนไลน์เป็นการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาจัดปัญหาการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องของเวลาและระยะทางรวมทั้งสถานที่ในการเรียนรู้ กระบวนการเรียนและสื่อที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทเรียน แต่ละบทเรียนจะมีการกำหนดแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน มีการนำเสนอเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นที่องค์ความรู้จากห้องสมุดเสมือนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถจะเข้าถึงได้ทันที มีการทดสอบเพื่อประเมินว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับใด มีการออกแบบให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน โดยใช้การสื่อสารผ่านเครือข่าย นอกจากนั้นแล้วการออกแบบที่ดีนั้นต้องใช้ความสามารถของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่การนำเสนอในรูปแบบที่เอกสารสิ่งพิมพ์ทำไม่ได้หรือทำได้ยาก (ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, 2555) นอกจากนั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนรู้จากสื่อข้อความเพียงอย่างเดียว ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ รวมทั้งเนื้อหาที่มีความทันสมัย และตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างทันที อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ปีทานพรัตน์, 2548 : 15-16)

2.12.2 การสัมมนาออนไลน์ การสัมมนาออนไลน์เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น และข้อเท็จจริง โดยอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสาร นอกจากผู้เข้าร่วมจะได้รับความรู้ในหัวข้อที่วิทยากรทำการบรรยาย ผู้เข้าร่วมยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ต่อกับวิทยากร มีการตั้งคำถาม มีการอธิบาย และมีกิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมและวิทยากร สามารถแบ่งปันไฟล์ เอกสาร วิดีโอ ให้ผู้ร่วมสัมมนาทุกท่านได้เห็นไปพร้อม ๆ กัน มีการโต้ตอบแบบเรียลไทม์ (Real time) สามารถประชุมพร้อมกันได้ทุกที่แม้จะอยู่ต่างที่ หรืออยู่คนละประเทศ (อดิศักดิ์ มหาวรรณ, 2556)

2.12.3 การประชุมทางไกล การประชุมทางไกลเป็นการที่ผู้ประชุมหรือกลุ่มผู้ประชุมมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปที่อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ กัน ดำเนินการประชุมร่วมกันโดยผ่านระบบการสื่อสารโทรคมนาคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานของการประชุม ดังนี้ 1) สื่อสารสองทางด้วยภาพ เสียง หรือทั้งภาพและเสียง 2) ใช้ช่องทางการสื่อสารโทรคมนาคมในการประชุม 3) เชื่อมโยงสถานที่ประชุมตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเข้าด้วยกันโดยระบบโทรคมนาคม 4) สื่อสาร

แบบสองทางที่ทำให้ผู้ร่วมประชุมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ (ธนิต ภูศิริ, 2552) และปัจจุบันมีการนำ การประชุมทางไกลมาใช้มากในกรณีที่ต้องการแก้ปัญหาเฉพาะเร่งด่วนที่มีหลายหน่วยงานเกี่ยวข้อง และอยู่ต่างพื้นที่กัน (ครรรชิต มาลัยวงศ์, 2554: 8)

2.13 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นการใช้สื่อดิจิทัลที่เป็น เครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม (Social Tool) เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันในเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ผ่านเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดย เน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม อย่างสร้างสรรค์ โดยการผลิตเนื้อหาขึ้นเอง (User-GenerateContent: UGC) ในรูปของข้อมูล ภาพและเสียง สื่อสังคมออนไลน์มีหลายชนิดขึ้นอยู่กับ ลักษณะของการนำมาใช้ เช่น ยูทูป (You Tube) มายสเปซ (MySpace) เฟซบุ๊ก (Facebook) ฟลิค (Flickr) ทวิตเตอร์ (twitter) บล็อก (Blog) วิกิ (wikis) แท็ก (Tags) อาร์เอสเอส (RSS - Really Simple Syndication) พอดคาสต์ (Podcasts) อินสแตนท์ เมสเซนเจอร์ (Instant Messaging – IM) (ดิ ชิตชัย เมตตาริกานนท์, อรรถจัน บัณฑิตย์, 2552; พงษ์พิพัฒน์ สายทอง, 2557; Ghani, 2009; Peltier-Davis, 2009) ใช้ในการติดต่อสื่อสารด้วยการสร้างและแบ่งปันเนื้อหาตลอดจนการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น ประสพการณ์ทำงาน ช่วยให้บรรณารักษ์ติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับ บรรณารักษ์ นักวิชาการ นักวิชาชีพ ผู้ใช้บริการและบุคลากรอื่น ๆ โดยไม่จำกัดสถานที่ ระยะเวลา และ ระยะเวลา

3. บทบาทและสมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

การบริหารจัดการสมัยใหม่ให้ความสำคัญในเรื่องทรัพยากรมนุษย์ ในฐานะสินทรัพย์ สำคัญขององค์กร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะประเด็นสมรรถนะของบุคลากร ความรู้ ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในวิชาชีพ ในตำแหน่งงาน และองค์กร จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (ชุตินา สัจจามันท์, 2556)

3.1 บทบาทของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาบทบาทและความรู้ ความสามารถของบรรณารักษ์เป็นประเด็นสำคัญของวิชาชีพสารสนเทศ เนื่องจากวิชาชีพบรรณารักษ์ เผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในวิชาชีพ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ทำให้สภาพการทำงาน มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยี รูปแบบของสารสนเทศ สื่อสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศใหม่ ตลอดจนงานและบทบาทใหม่ (Khoo, 2010 : Online) บรรณารักษ์ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทและสมรรถนะ ผลการวิจัยบทบาทและความรู้ความสามารถ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ศุภรชตรา แสนวา, 2557 : 112-117) บรรณารักษ์

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีบทบาทหน้าที่หลักด้านการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้ ได้แก่ การคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและความรู้ การจัดระบบและสร้างเครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ การจัดบริการสารสนเทศ รวมถึงการสนับสนุนการเรียนการสอนในฐานะผู้ให้บริการ คือ บทบาทในการสนับสนุนผู้สอน และบทบาทในการสนับสนุนผู้เรียน

ผลการวิจัยบทบาทของห้องสมุดและนักวิชาชีพสารสนเทศสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2553-2562 (ปิยสุดา ต้นเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข, 2554 : 608-623) ระบุบทบาทใหม่ของบรรณารักษ์หรือนักสารสนเทศในบริบทของประเทศไทย 4 บทบาท ได้แก่ 1) บทบาทในฐานะนักบริหารจัดการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นำความคิดและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาในการดำเนินงานและบริการของห้องสมุด 2) บทบาทในฐานะผู้ให้บริการ เป็นที่ปรึกษาด้านสารสนเทศ ให้คำปรึกษาในการค้นหาข้อมูล โดยเลือกใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสม เป็นผู้สอนและฝึกอบรม เป็นผู้ช่วยนักวิจัยในการให้คำแนะนำสารสนเทศ ค้นหาสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ศึกษาและวิจัยพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ ความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ใช้ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและส่งเสริมการบริการสำหรับแต่ละกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุด 3) บทบาทในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา และด้านการจัดการสารสนเทศ เป็นผู้มีความรู้ ทักษะด้านกระบวนการวิจัยเป็นอย่างดี เป็นผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและการพัฒนาระบบ ที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ 4) บทบาทในฐานะผู้ประสานงานหรือเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ใช้กับห้องสมุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ เป็นผู้เจรจาต่อรองงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและให้บริการของห้องสมุด

3.2 สมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนา สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association, 2009) ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพทางด้านห้องสมุดที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลก ได้กำหนดสมรรถนะหลักของบรรณารักษ์ไว้ ดังนี้

1) *ความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพ* ประกอบด้วย จรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วน การแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวมและต่อสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของห้องสมุด มนุษย์กับการสื่อสาร ผลกระทบต่อห้องสมุด นโยบายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลส่วนบุคคล การให้คำปรึกษา เทคนิคการแก้ปัญหา การสื่อสาร ตลอดจนความรู้ความสามารถ ทักษะเฉพาะด้านทางวิชาชีพ

2) *ทรัพยากรสารสนเทศ* ประกอบด้วย กระบวนการจัดการสารสนเทศ การจัดซื้อจัดหา การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ

3) *การจัดการความรู้และสารสนเทศขององค์กร* ประกอบด้วย การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการพัฒนาและประเมินทรัพยากรสารสนเทศ การจัดทำบรรณานุกรม การจัดทำหมวดหมู่และทำรายการ

4) *เทคโนโลยีสารสนเทศ* ประกอบด้วย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน การประเมินผล และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ

5) *บริการอ้างอิงและบริการผู้ใช้* ประกอบด้วย การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ใช้บริการ เทคนิคการสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ การสังเคราะห์สารสนเทศ เทคนิคการสื่อสาร การส่งเสริมผู้ใช้บริการ การรู้สารสนเทศ การประเมินผล การปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อการบริการที่มีประสิทธิภาพ

6) *การวิจัย* ประกอบด้วย หลักการและทฤษฎีในการวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัย

7) *การศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต* ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต การสอนวิธีการใช้ห้องสมุด การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนอันก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง

8) *การบริหารและการจัดการ* ประกอบด้วย การวางแผนและการบริหารงานห้องสมุด กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

สมาคมห้องสมุดวิจัยแคนาดา (Canadian Association of Research Libraries, 2013) ได้กำหนดสมรรถนะหลักของบรรณารักษ์ไว้ ดังนี้

1) *ความรู้พื้นฐาน* ได้แก่ ความรู้ทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และข้อมูลสภาพแวดล้อมของงานที่ปฏิบัติ

2) *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล* ได้แก่ การปรับตัว ความยืดหยุ่น และความกระตือรือร้นสำหรับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การเจรจาต่อรอง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การคิดการตัดสินใจ การแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ การทำงานเป็นทีม การตลาด การให้คำปรึกษา ทักษะการเขียน และการนำเสนอ

3) *ภาวะผู้นำและบริหารจัดการ* ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารงบประมาณ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนด้านการบริการและการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การบริหารความเสี่ยง การบริหารโครงการ การวัดผลและประเมินผล การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

4) การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ การผลิต การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการและจัดเก็บเอกสารในรูปแบบดิจิทัล การจัดเก็บและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ การบริหารงานเอกสารและการจัดเก็บเอกสาร

5) การรู้สารสนเทศ ได้แก่ การเรียนรู้และการสอน การคิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิต บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า การให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

6) การวิจัย ได้แก่ การวิจัยและสิ่งพิมพ์ การเข้าร่วมประชุมทางการวิชาชีพ การศึกษาอย่างเป็นทางการ รูปแบบและวิธีการวิจัย กระบวนการวิจัย

7) เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ความรู้ทางด้านระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการ แนวโน้มทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาเว็บไซต์ การออกแบบเว็บไซต์ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดการฐานข้อมูล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยช่วงแรก พ.ศ. 2531 – 2547 ปรากฏงานชิ้นแรกเมื่อ พ.ศ.2531 สนธยา ไกรลาส สุวรรณ (2531) ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หลังจากนั้นได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ (2538) ศึกษาการวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 45 แห่ง เฉลิมศักดิ์ ชูปวา (2541) ศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพของบุคลากรข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET) ศุภรชชตรา แสนวา (2542) ศึกษาการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 23 แห่ง ชัตติยา ทองทา (2543) ศึกษาความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเบญจวรรณ ระวังภัย (2547) ศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุด ได้แก่ การประชุม/สัมมนา การฝึกอบรม การผลิตผลงานวิชาการ การศึกษาต่อ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ด้านเวลา สถาบันที่จัดฝึกอบรมงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอและการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุด ความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้แก่ การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การหมุนเวียนงาน การผลิตผลงานวิชาการ และระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน ในหัวข้อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่จัดโดยสถาบันการศึกษาในประเทศ

พ.ศ. 2548 - 2556 พบว่า มีงานวิจัยของสุธีรา วงศ์พุฒิ ศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา มีงานวิจัยของพรทิพย์ วรกุล (2553) ศึกษาการพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสำนักวิทยบริการ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 17 คน ด้วยการจำลอง ชิป ของ สตีฟเฟิลบิม พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสำนักวิทยบริการ โดยการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังฝึกอบรม สูงขึ้นกว่าก่อนฝึกอบรมมากกว่า ร้อยละ 50 อัญมณี ศรีวัชรินทร์ (2554) ศึกษาสมรรถนะตามสายงานบริการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างได้แก่บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายบริการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 28 แห่ง รวม 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม พบว่า บรรณารักษ์มีสมรรถนะด้านการสอนผู้ใช้ให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ห้องสมุดให้บริการ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาสมรรถนะทางด้านวิชาชีพทางห้องสมุด ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และการเข้าร่วมประชุม/สัมมนาทางวิชาการในสายวิชาชีพและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พันธ์พันธ์ ปิลกศิริ และพิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ (2556) ศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งของบรรณารักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย 117 แห่ง จำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมีความคาดหวังต่อสมรรถนะร่วมของบรรณารักษ์ด้านความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ทักษะการใช้ฐานข้อมูลและคุณลักษณะส่วนบุคคลเรื่องมีจิตบริการ สมรรถนะในงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ คือ ความรู้เรื่องแหล่งสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ทักษะในการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ และทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ

วรรณยา เฉลยปราชญ์ และอรนุช เสวตรัตยเสถียร (2556) ศึกษาความต้องการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัย จำนวน 118 แห่ง จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะต้องการปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบการฝึกอบรม เพราะเป็นกิจกรรม เน้นการปฏิบัติจริง สามารถประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้สื่อ ประเภทโปรแกรมช่วยสอนทางเว็บ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาส่วนใหญ่เกี่ยวกับผู้เข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาบุคลากร กิจกรรมและด้านเนื้อหาของกิจกรรม ความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อ พัฒนาด้านเทคโนโลยีด้านการสื่อสารนิเทศและการสื่อสาร เพราะต้องการปรับตัวให้ทันกับ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารนิเทศและการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รูปแบบการฝึกอบรม เพราะเป็นกิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริง สามารถประยุกต์ใช้กับการ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้สื่อประเภทโปรแกรมช่วยสอนทางเว็บ จัดโดยหน่วยงาน ราชการภายในประเทศและห้องสมุดของหน่วยงานเป็นผู้จัด

โดยสรุป งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการพัฒนาวินิจฉัยของบรรณารักษ์ พบว่า บรรณารักษ์มีการพัฒนาทางวิชาชีพรูปแบบ การประชุม/สัมมนา การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การผลิตผลงานวิชาการ 2) ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ได้แก่ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ภาระงานประจำ ระยะเวลา เงินทุน สนับสนุนและสถานที่จัด 3) ความต้องการพัฒนาวินิจฉัยของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา ในรูปแบบ การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การสร้างผลงานทาง วิชาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ออนไลน์ และต้องการให้หน่วยงานราชการจัด กิจกรรม

4.2 งานวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ พบว่ามีการศึกษาวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา อินเดีย ไนจีเรีย และปากีสถาน ในประเด็นการพัฒนาทางวิชาชีพรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา ฮาเวนเนอร์ และ สโตลท์ (Havenner and Stolt, 1994: 25-36) ศึกษาการสนับสนุนของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในรัฐโอกลาโฮมา จำนวน 45 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ต้องการให้สถาบันต้นสังกัดสนับสนุนโดยการให้เวลาและสนับสนุนทางการเงิน และยังพบว่า การให้ความสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัดมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

พาร์ค (Park and others, 2010) ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกลุ่มงานวิเคราะห์และทำรายการ และงานเมทาเดทา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหัวหน้าแผนกงานเทคนิค และบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำรายการ และงานเมทาเดทา ที่เข้าร่วมประชุมกับสมาคม ALA ในปี 2008 ที่เมือง Philadelphia จำนวน 303 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการศึกษาต่อเนื่องเพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาอาชีพและมีโอกาสที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งงาน ในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ปัญหาและอุปสรรคที่บรรณารักษ์ประสบ คือ ภาระงานมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และหน่วยงานมีงบประมาณไม่เพียงพอในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมของบุคลากร

ประเทศอินเดีย บาบู วินายากามัวร์ธี และ โกपालาคริชแนน (Babu, Vinayagamoorthy, and Gopalakrishnan, 2007) ศึกษาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาด้านวิศวกรรมในทมิฬนาดู (Tamil Nadu) จำนวน 77 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี คือ ภาระงานมีมาก ผู้บริหารไม่สนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยี หน่วยงานจำกัดระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่สามารถหาผู้ปฏิบัติงานแทนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม

ฮานีฟา และ อิบดุล ชุกคอร (Haneefa and Abdul Shukkoor, 2010) ศึกษาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคาลิคัต (Calicut University) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสารในระดับน้อย บรรณารักษ์ต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบการฝึกอบรม หรือการปฐมนิเทศงานในเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดดิจิทัลและซอฟต์แวร์เพื่อการจัดการคลังสถาบัน

แมทธิว เบบี้ และ พิลไล (Mathew, Baby, and Pillai, 2011) ศึกษาการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเคราลา (Kerala) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบของการศึกษาต่อเนื่อง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดเป็นผู้จัดกิจกรรม เหตุผลที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม คือ ต้องการปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิวาคูมาเรน (Sivakumaren and others, 2011) ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาเมืองเจนไน (Chennai) จำนวน 9 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ต้องการการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบการบรรยาย และการศึกษาดูงาน โดยใช้สื่อประเภทโปรแกรมช่วยสอนทางเว็บ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบออนไลน์

แมทธิว และ เบบี้ (Mathew and Baby, 2012) ศึกษาการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเคราลา (Kerala) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานห้องสมุดช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว ทันสมัย ช่วยปรับปรุงงานบริการของห้องสมุดให้มีคุณภาพมากขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีของบรรณารักษ์ ช่วยเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของห้องสมุดให้ทันสมัย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในรูปแบบการฝึกอบรมโดยมีหน่วยงานภายในเป็นผู้จัดกิจกรรม ส่วนปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบ คือ บรรณารักษ์มีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่เพียงพอต่อการเข้าร่วมกิจกรรม สื่อที่ใช้ในกิจกรรมจำนวนไม่เพียงพอ และผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง

ประเทศไนจีเรีย อโดมี และ แอนี่ (Adomi and Anie, 2006) ศึกษาการประเมินทักษะการรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไนจีเรีย จำนวน 30 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้คอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง บรรณารักษ์มีความ

ต้องการที่ฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มทักษะการรู้คอมพิวเตอร์ให้สูงขึ้น สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น และช่วยลดภาระงาน

นาช บาร์ล และ कुमार (Nath, Bahl, and Kumar, 2007) ศึกษาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเมืองชานดิการ์ (Chandigarh) จำนวน 6 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ต้องการการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบ คือ บรรณารักษ์มีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่เพียงพอต่อการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ได้รับการสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

อุกควานยี (Ugwuanyi, 2009) ศึกษาการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอีนูกู (Enugu State) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย บรรณารักษ์จึงมีความต้องการการศึกษาต่อเนื่องทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีเนื้อหาเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต และการใช้เครื่องมือสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการเข้าร่วมกิจกรรม คือ งบประมาณไม่เพียงพอและไม่ได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ประเทศปากีสถาน มาห์มูด และ คาห์น (Mahmood and Khan, 2007) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในปากีสถาน จำนวน 17 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบรรณารักษ์ จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการศึกษา/ฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การออกแบบห้องสมุดดิจิทัล และระบบการจัดการฐานข้อมูล ในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีสมาคมนักวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดเป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร

โดยสรุป งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ มีหลากหลายรูปแบบ ที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การปฐมนิเทศ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การผลิตผลงานวิชาการ 2) ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ พบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาไม่เพียงพอ การสนับสนุนจากผู้บริหารและ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ 3) ความต้องการ

พัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ออนไลน์ จัดโดยสมาคมวิชาชีพและมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

1) สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ พบว่า กิจกรรมที่บรรณารักษ์เข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ ได้แก่ การประชุม/สัมมนา (Mathew, Baby, and Pillai, 2011) การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน (Sivakumaren and others, 2011) การหมุนเวียนงาน การสอนงาน การศึกษาต่อ การเป็นสมาชิกสมาคมฯ การผลิตผลงานทางวิชาการ และการเรียนรู้ออนไลน์ (มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ, 2538; สุมรรษตรา แสนวา, 2542; ชัตติยา ทองทา, 2543; เบลญจวรรณ ระงับภัย, 2547)

2) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ พบว่า งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ (Havenner and Stolt, 1994) การสนับสนุนจากผู้บริหาร (Nath, Bahl, and Kumar, 2007) ภาระงานมากเกินไป (Babu, Vinayagamoorthy, and Gopalakrishnan, 2007) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ, 2531; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา, 2541)

3) ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ พบว่า กิจกรรมการพัฒนาที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วม ได้แก่ การประชุม/สัมมนา (Mahmood and Khan, 2007) การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม (Adomi and Anie, 2006) การเรียนรู้ออนไลน์ การศึกษาต่อ (Ugwuanyi, 2009) การปฐมนิเทศ (Haneefa and Abdul Shukkoor, 2010) การผลิตผลงานวิชาการ (ชัตติยา ทองทา, 2543; วรรณยา เฉลยปราชญ์ และอรนุช เศวตรัตยเสถียร, 2556)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ และแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บรรณารักษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ

1.1 บรรณารักษ์ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ และมีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สังกัดสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 40 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงและกำหนดโดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารห้องสมุด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอนทางด้านบรรณารักษ์ อาจารย์ผู้สอนทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และบรรณารักษ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีกระบวนการสร้างเครื่องมือการวิจัยดังนี้

2.1 การปรัทศัณัรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึษาแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทางวิชาชีฟ จากตำรา บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้องจากสื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างเครื่องมือวิจัยจากการปรัทศัณัรณเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามบรรณารัษั เพื่อสำรวจสภาพการพัฒนาทางวิชาชีฟของบรรณารัษัสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเก็บรายงานข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีฟของบรรณารัษั สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2.1 แบบสอบถามสำหรับบรรณารัษั โดยการนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารัษัให้อาจารย์ที่ปรัษาวิทยานิพนธัตรวจสอบในเบื้องต้นก่อนปรัปรุงตามข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีฟบรรณารัษัศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารห้องสมุด อาจารย์ผู้สอนวิชาด้านบรรณารัษั (ดูภาคผนวก ก) ประเมินว่าข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารัษัมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC - Index of Item - Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.86 จำนวน 155 ข้อ ซึ่งถือว่าข้อคำถามที่กำหนดมีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ และนำผลมาปรัปรุงเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

1) *การหาความเที่ยง* โดยการนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารัษัไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดให้ค่าความเที่ยงไม่น้อยกว่า 0.75 ขึ้นไป จากการนำไปทดลองใช้ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงสูงกว่าเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2) *การจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์* ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรัแก้ไขไปดำเนินการจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ คือ แบบสอบถามสำหรับบรรณารัษั (ดูภาคผนวก ข) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้
เลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สถานภาพงานที่
รับผิดชอบ ระยะเวลาที่ท่านทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประเมินค่า 5
ระดับ คำถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ
วัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้แก่ การประชุม/สัมมนา การ
ฝึกอบรม การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง การหมุนเวียนงาน ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน การเป็น
สมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/
ชมรมทางวิชาการ/ทางวิชาชีพ การศึกษาต่อ การเป็นวิทยากร การผลิตผลงานทางวิชาการ การจัดการ
ความรู้ในองค์กร การเรียนรู้ออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบ
มาตราประเมินค่า 5 ระดับ โดยแบ่งปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารของสำนัก
วิทยบริการฯ ด้านส่วนบุคคล และด้านสถาบันที่จัด

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตรา
ประเมินค่า 5 ระดับ และเป็นคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความต้องการเข้า
ร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ หัวข้อที่ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็น
ลักษณะคำถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ และคำถามเกี่ยวกับสถาบันที่ท่านต้องการให้จัด
กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.2.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาร่างแบบสอบถามแนวทางการ
พัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ที่พัฒนาขึ้นจากการปรัทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการ
พัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ และความต้องการ
การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ต่อจากนั้นนำ
แบบสอบถามที่แก้ไขแล้วดำเนินการจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ คือ แบบสอบถามแนวทางการ
พัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
(ดูภาคผนวก ค) ประกอบด้วยข้อคำถามความเหมาะสมของประเด็นต่อไปนี้

1) *ความคิดเห็นในภาพรวม* ถึงความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนา
วิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2) *รูปแบบการพัฒนา* ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน/การฝึกอบรม/การ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการ/การศึกษาต่อ/การจัดการความรู้ในองค์กร/ระบบพี่เลี้ยง/การเรียนรู้ผ่านสื่อ

ออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์/การสัมมนาออนไลน์/การทวนเวียนงาน/การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ วิชาชีพ/การเป็นวิทยากร/การผลิตผลงานวิชาการ/การเป็นกรรมการทางวิชาชีพ

3) **หัวข้อการพัฒนา** ประกอบด้วย การใช้ภาษาต่างประเทศ/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ/การจัดกิจกรรมการใช้สารสนเทศและการส่งเสริมการเรียนรู้/มาตรฐานการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการสืบค้น/การบริการสารสนเทศเชิงรุก/การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ/การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์/การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน/แอปพลิเคชันในการบริการ/การสื่อสารในงานสารสนเทศ

4) **สถาบันที่จัด** ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา/สมาคมวิชาชีพ/หน่วยงานภาครัฐ/หน่วยงานภาคเอกชน

5) **บทบาทผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหาร/บทบาทของบรรณารักษ์/บทบาทของสมาคมและองค์กรวิชาชีพ

ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารห้องสมุด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอนทางด้านบรรณารักษ์ อาจารย์ผู้สอนทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และบรรณารักษ์ (ดูภาคผนวก ง) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามบรรณารักษ์ และแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามบรรณารักษ์ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามพร้อมจดหมายนำของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พร้อมจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2557 โดยขอรับแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 11 เมษายน 2557 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 181 ชุด

ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับคืนทั้งทางโทรศัพท์และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2557 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนในระยะที่ 2 จำนวน 44 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 225 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.10 และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ พร้อมทั้งคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้นจำนวน 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.26

3.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ จำนวน 10 คน ทางไปรษณีย์พร้อมจดหมายนำของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557 และขอความอนุเคราะห์ส่งกลับคืนภายในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2557 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 6 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับคืนทั้งทางโทรศัพท์และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2558 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนเพิ่มเติมอีก 2 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 8 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบดังนี้

คำตอบมากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5 คะแนน
คำตอบมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4 คะแนน
คำตอบปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
คำตอบน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
คำตอบน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปตารางและแผนภูมิประกอบ

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาประมวลผลวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำเสนอตามประเด็นในรูปแบบความเรียงเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยครอบคลุม 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
5. แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 1 สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ครอบคลุม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ และประสบการณ์การทำงานตำแหน่งบรรณารักษ์ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1 - 4.5

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	26	11.9
หญิง	192	88.1
รวม	218	100
อายุ		
21-25 ปี	16	7.3
26-30 ปี	45	20.6
31-35 ปี	64	29.4
36-40 ปี	54	24.8
41-50 ปี	32	14.7
51 ปีขึ้นไป	7	3.2
รวม	218	100
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี (บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์)	190	87.2
ปริญญาโท (บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์)	20	9.2
ปริญญาโท สาขาอื่น ๆ	8	3.7
รวม	218	100

ตารางที่ 4.1 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน (ร้อยละ 88.1) และเป็นเพศชาย จำนวน 26 คน (ร้อยละ 11.9)

อายุ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่อายุ 31-35 ปี จำนวน 64 คน (ร้อยละ 29.4) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันอายุ 36-40 ปี จำนวน 54 คน (ร้อยละ 24.8) และน้อยที่สุดอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.2)

วุฒิการศึกษาสูงสุด บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 190 คน (ร้อยละ 87.2) มีวุฒิปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.2) และน้อยที่สุดวุฒิปริญญาโท สาขาอื่น ๆ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.7) ได้แก่ สาขาการจัดการทั่วไป (จำนวน 2 คน) สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา (จำนวน 1 คน) สาขาการพัฒนาศูนย์บริการมนุษย์ (จำนวน 1 คน) สาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน (จำนวน 1 คน) สาขาภาษาและการสื่อสาร (จำนวน 1 คน) สาขาเทคโนโลยีการศึกษา (จำนวน 1 คน) และสาขาวารสารสนเทศ (จำนวน 1 คน)

ตารางที่ 4.2 สถานภาพตำแหน่งงานของบรรณารักษ์ (N = 218)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	12	5.5
พนักงานราชการ	12	5.5
พนักงานมหาวิทยาลัย	157	72.0
ลูกจ้างชั่วคราว	36	16.5
ลูกจ้างประจำ	1	0.5
รวม	218	100

ตารางที่ 4.2 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 157 คน (ร้อยละ 72.0) รองลงมาลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 36 คน (ร้อยละ 16.5) และน้อยที่สุดเป็นลูกจ้างประจำ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.5)

ตารางที่ 4.3 งานที่รับผิดชอบของบรรณารักษ์ (N = 218)

งานที่รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
งานบริหาร	20	9.2
งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	59	27.1
งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ	88	40.4
งานบริการผู้ใช้	82	37.6
งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	81	37.2
งานบริการวารสารและหนังสือพิมพ์	39	17.9
งานสื่อโสตทัศน	11	5.0
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	9	4.1
งานจดหมายเหตุ	10	4.6
งานสอน	3	1.4

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.3 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 88 คน (ร้อยละ 40.4) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 37.6) และงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวน 81 คน (ร้อยละ 37.2) และงานที่บรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุดรับผิดชอบ คือ งานสอน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.4)

ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งงานบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ปี	71	32.6
6-10 ปี	70	32.1
11-15 ปี	51	23.4
16-20 ปี	20	9.2
21 ปีขึ้นไป	6	2.8
รวม	218	100

ตารางที่ 4.4 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 1-5 ปี จำนวน 71 คน (ร้อยละ 32.6) รองลงมาในจำนวน
ใกล้เคียงกันคือ 6-10 ปี จำนวน 68 คน (ร้อยละ 31.2) และน้อยที่สุด 21 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน
(ร้อยละ 2.8)

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ และรูปแบบการพัฒนาทาง
วิชาชีพ ที่บรรณารักษ์เคยเข้าร่วมและไม่เคยเข้าร่วม ในช่วงปีงบประมาณ 2554 – 2556
ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5 – 4.6

ตารางที่ 4.5 วัตถุประสงค์ของบรรณารักษ์ในการพัฒนาวิชาชีพ (N = 218)

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
การเพิ่มพูนความรู้	205	94.0
การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	198	90.8
การเพิ่มคุณวุฒิการศึกษา	178	81.7
การนำมาใช้พัฒนางาน	204	93.6
ความสนใจ/ความต้องการส่วนบุคคล	192	88.1
ความต้องการของหน่วยงาน	184	83.9

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.5 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 205 คน (ร้อยละ 94.0) รองลงมาเพื่อนำมาใช้พัฒนางาน จำนวน 204 คน (ร้อยละ 93.6) และเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) และน้อยที่สุดคือ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิการศึกษา จำนวน 178 คน (ร้อยละ 81.7) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2556) (N = 218)

รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ	การพัฒนาทางวิชาชีพ			
	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ	158	72.5	60	27.5
การฝึกอบรม	150	68.8	68	31.2
การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง	134	61.5	84	38.5
การหมุนเวียนงาน	87	39.9	131	60.1
ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน	97	44.5	121	55.5
การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	17	7.8	201	92.2
การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการ ขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ/	6	2.8	212	97.2
การศึกษาต่อ	61	28.0	157	72.0
การเป็นวิทยากร	76	34.9	142	65.1
การผลิตผลงานทางวิชาการ	37	17.0	181	83.0
บทความทางวิชาการ	(2	0.9)	(216	99.1)
บทความวิจัย	(12	5.5)	(206	94.5)
คู่มือ	(29	13.3)	(189	86.7)
งานวิจัย	(31	14.2)	(187	85.8)
การจัดการความรู้ในองค์กร	75	34.4	143	65.6
การเรียนรู้ออนไลน์	20	9.2	198	90.8
บทเรียนออนไลน์	(18	8.3)	(200	91.7)
การสัมมนาออนไลน์	(3	1.4)	(215	98.6)
การใช้สื่อสังคมออนไลน์	198	90.8	20	9.2

ตารางที่ 4.6 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พัฒนาทางวิชาชีพในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2556 ในรูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) รองลงมา การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ

จำนวน 158 คน (ร้อยละ 72.5) และจำนวนใกล้เคียงกันคือ การฝึกอบรม จำนวน 150 คน (ร้อยละ 68.8) และน้อยที่สุดคือ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.8)

รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคือ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 212 คน (ร้อยละ 97.2) รองลงมาการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 201 คน (ร้อยละ 92.2)

ตารางที่ 4.7 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ (N = 158)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม / สัมมนาทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	44	27.8
2 ครั้ง	46	29.1
3 ครั้ง	51	32.3
4 ครั้ง	2	1.3
5 ครั้งขึ้นไป	15	9.5
หัวข้อ		
การบริหาร	72	45.6
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	7	4.4
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ	2	1.3
การบริการและเผยแพร่	102	64.6
การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ	13	8.2
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	41	25.9
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	3	1.9
การสอนผู้ใช้	2	1.3
การวิจัย	10	6.3
สถาบันที่จัด		
สถาบันการศึกษา	158	100.0
สมาคมวิชาชีพ	29	18.4
หน่วยงานภาครัฐ	13	8.2
หน่วยงานภาคเอกชน	1	0.6

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม / สัมมนาทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา		
1 วัน	77	48.7
2 วัน	89	56.3
3 วัน	41	25.9
4 วัน	7	4.4
5 วันขึ้นไป	6	3.8
แหล่งทุน		
ตนเอง	4	2.5
สถาบันต้นสังกัด	158	100.0

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.7 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนา 3 ครั้ง จำนวน 51 คน (ร้อยละ 32.3) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกัน 2 ครั้ง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 29.1) และ 1 ครั้ง จำนวน 44 คน (ร้อยละ 27.8) และน้อยที่สุด 4 ครั้ง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.3)

หัวข้อการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ส่วนใหญ่เป็น หัวข้อการบริการและการเผยแพร่ จำนวน 102 คน (64.6) รองลงมา การบริหาร จำนวน 72 คน (ร้อยละ 45.6) และน้อยที่สุด การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ และการสอนผู้ใช้ จำนวนเท่ากัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.3)

สถาบันที่จัด ส่วนใหญ่จัดโดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 158 คน (ร้อยละ 100) รองลงมา สมาคมวิชาชีพ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 18.4) และน้อยที่สุด หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.6)

ระยะเวลา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้าประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ครั้งละ 2 วัน จำนวน 89 คน (ร้อยละ 56.3) รองลงมา 1 วัน จำนวน 77 คน (ร้อยละ 48.7) และน้อยที่สุด 5 วันขึ้นไป จำนวน 6 คน (ร้อยละ 3.8)

แหล่งทุน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทุนจากสถาบันต้นสังกัด จำนวน 158 คน (ร้อยละ 100) และทุนตนเอง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.5)

ตารางที่ 4.8 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม (n = 150)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	57	38.0
2 ครั้ง	46	31.0
3 ครั้ง	35	23.3
4 ครั้ง	4	2.7
5 ครั้งขึ้นไป	8	5.3
หัวข้อ		
การบริหาร	49	32.7
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	2	1.3
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ	23	15.3
การบริการและเผยแพร่	23	15.3
การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ	95	63.3
การสงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ	2	1.3
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	48	32.0
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	15	10.0
การสอนผู้ใช้	1	0.7
การวิจัย	9	6.0
สถาบันที่จัด		
สถาบันการศึกษา	150	100.0
สมาคมวิชาชีพ	1	0.7
หน่วยงานภาครัฐ	48	32.0
หน่วยงานภาคเอกชน	2	1.3
ระยะเวลาที่การฝึกอบรม		
1 วัน	150	100.0
2 วัน	83	55.3
3 วัน	13	8.7
4 วัน	1	0.7
5 วันขึ้นไป	9	6.0

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งทุน		
ตนเอง	3	2.0
สถาบันต้นสังกัด	150	100.0
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	39	26.0

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.8 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรมส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง จำนวน 57 คน (ร้อยละ 26.1) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกัน 2 ครั้ง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 31.1) และน้อยที่สุด 4 ครั้ง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.8)

หัวข้อการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรม หัวข้อการจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 63.3) รองลงมาคือ การบริหาร จำนวน 49 คน (ร้อยละ 32.7) และน้อยที่สุด การสอนผู้ใช้ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

สถาบันที่จัด บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมจัดโดย สถาบันการศึกษา จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100.0) และรองลงมา หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 48 คน (ร้อยละ 32.0) และน้อยที่สุดคือ สมาคมวิชาชีพ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.5)

ระยะเวลา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรม 1 วัน จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100) รองลงมา 2 วัน จำนวน 83 คน (ร้อยละ 55.3) และน้อยที่สุดคือ 4 วัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

แหล่งทุน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันต้นสังกัด จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100) รองลงมา แหล่งทุนอื่น ๆ ไม่เสียค่าใช้จ่าย จำนวน 39 คน (ร้อยละ 26.0) และทุนตนเอง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.0)

ตารางที่ 4.9 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน (N = 134)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	80	59.7
2 ครั้ง	38	28.4
3 ครั้ง	15	11.2
4 ครั้ง	1	0.7
หัวข้อ		
การบริหาร	77	57.5
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	3	2.2
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ	1	0.7
การบริการและเผยแพร่	33	24.6
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	4	3.0
สถาบันที่จัด		
ในประเทศ	133	99.3
สถาบันการศึกษา	133	99.3
สมาคมวิชาชีพ	3	2.2
หน่วยงานภาครัฐ	1	0.7
ต่างประเทศ	23	17.2
เกาหลี	4	3.0
จีน	3	2.2
นอร์เวย์	1	0.7
ฟินแลนด์	1	0.7
มาเลเซีย	5	3.7
รัสเซีย	1	0.7
เวียดนาม	3	2.2
สวีเดน	1	0.7
สิงคโปร์	2	1.5
ฮ่องกง	2	1.5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา		
1 วัน	63	47.0
2 วัน	20	14.9
3 วัน	16	11.9
4 วัน	6	4.5
5 วันวันขึ้นไป	29	21.6
แหล่งทุน		
ตนเอง	0	0.0
สถาบันต้นสังกัด	134	100.0

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.9 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน ส่วนใหญ่ศึกษาดูงาน 1 ครั้ง จำนวน 80 คน (ร้อยละ 59.7) รองลงมา 2 ครั้ง จำนวน 38 คน (ร้อยละ 28.4) และน้อยที่สุด คือ 4 ครั้ง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

หัวข้อการศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ศึกษาดูงานหัวข้อการบริหาร จำนวน 77 คน (ร้อยละ 57.5) รองลงมาการบริการและเผยแพร่ จำนวน 33 คน (ร้อยละ 24.6) และน้อยที่สุด คือ วิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

สถาบันที่จัดศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาดูงานภายในประเทศ จำนวน 133 คน (ร้อยละ 99.3) จัดโดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 133 คน (ร้อยละ 99.3) รองลงมา สมาคมวิชาชีพ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.2) และน้อยที่สุดหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7) ส่วนการศึกษาดูงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ศึกษาดูงาน ประเทศมาเลเซีย จำนวน 5 คน (ร้อยละ 3.7) รองลงมา ประเทศเกาหลี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 3.0) และน้อยที่สุด จำนวน 1 คนเท่ากัน ได้แก่ ประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศฟินแลนด์ และประเทศรัสเซีย (ร้อยละ 0.7)

ระยะเวลา ส่วนใหญ่ 1 วัน จำนวน 63 คน (ร้อยละ 47.0) รองลงมา 5 วัน จำนวน 29 คน (ร้อยละ 21.6) และน้อยที่สุด 4 วัน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 4.5)

แหล่งทุนทั้งหมดคือ สถาบันต้นสังกัด จำนวน 134 คน (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 4.10 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน (N = 87)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน	จำนวน	ร้อยละ
งานเดิม		
งานบริหาร	10	14.5
งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	15	17.2
งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ	30	34.5
งานบริการผู้ใช้	28	32.2
งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	4	4.6
งานวารสารและหนังสือพิมพ์	17	19.5
งานสื่อโสตทัศน	9	10.3
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	2.3
งานจดหมายเหตุ	1	1.6
งานใหม่		
งานบริหาร	7	8.1
งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	21	24.1
งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ	14	16.1
งานบริการผู้ใช้	34	39.1
งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	4	4.6
งานวารสารและหนังสือพิมพ์	17	19.5
งานสื่อโสตทัศน	6	6.9
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	2.3
งานจดหมายเหตุ	3	3.5
การปฐมนิเทศในงานที่หมุนเวียน		
เคยเข้ารับการปฐมนิเทศในงาน	22	100.0
ไม่เคยเข้ารับการปฐมนิเทศในงาน	196	89.9
หัวข้อ		
การบริหาร	5	22.7
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ	7	31.8
การบริการและเผยแพร่	9	40.9
การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ	1	4.5
การวิจัย	1	4.5

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา		
1 วัน	12	54.6
2 วัน	5	22.7
3 วัน	2	9.1
มากกว่า 5 วันขึ้นไป	5	22.7

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.10 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน จำนวน 87 คน (ร้อยละ 39.9) งานเดิมของบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 30 คน (ร้อยละ 34.5) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 32.2) และน้อยที่สุดงานจดหมายเหตุ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.6)

งานใหม่ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับการหมุนเวียน ได้แก่ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 39.1) รองลงมา งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 21 คน (ร้อยละ 24.1) และน้อยที่สุดงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.3)

การปฐมนิเทศในงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการปฐมนิเทศในงานที่หมุนเวียนใหม่ จำนวน 196 คน (ร้อยละ 89.9) และส่วนน้อยเคยเข้ารับการปฐมนิเทศในงาน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 10.1)

หัวข้อการปฐมนิเทศในงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่หมุนเวียนงาน การบริการและเผยแพร่ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 40.9) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 31.8) และน้อยที่สุด คือ การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ และการวิจัย จำนวน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 4.5)

ระยะเวลา ส่วนใหญ่ 1 วัน จำนวน 12 คน (ร้อยละ 54.6) รองลงมาในจำนวนเท่ากัน คือ 2 วัน และ 5 วันขึ้นไป จำนวน 5 คน (ร้อยละ 22.7) และน้อยที่สุด 3 วัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.1)

ตารางที่ 4.11 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน (N = 97)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน	จำนวน	ร้อยละ
เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำ	97	44.5
งานบริหาร	5	5.2
งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	32	33.0
งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ	26	26.8
งานบริการผู้ใช้	32	33.0
งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	2	2.1
งานวารสารและหนังสือพิมพ์	17	17.5
งานสื่อโสตทัศน	5	5.2
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	4	4.1
งานจดหมายเหตุ	2	2.1
ให้คำปรึกษาแนะนำหรือเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น	96	44.0
งานบริหาร	9	9.4
งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	23	24.0
งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ	26	27.1
งานบริการผู้ใช้	29	30.2
งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	1	1.0
งานวารสารและหนังสือพิมพ์	13	13.5
งานสื่อโสตทัศน	3	3.1
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	8	8.3
งานจดหมายเหตุ	2	2.1

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.11 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำ จำนวน 97 คน (ร้อยละ 44.5) และให้คำปรึกษาแนะนำหรือเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น จำนวน 96 คน (ร้อยละ 44.0)

งานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำด้วยระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน คือ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และงานบริการผู้ใช้ จำนวนเท่ากัน 32 คน (ร้อยละ 33.0) รองลงมา

งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 26.8) และน้อยที่สุดงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.1)

งานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น ได้แก่ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 30.2) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกัน งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 27.1) และน้อยที่สุด งานจดหมายเหตุ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.1)

ตารางที่ 4.12 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ (N = 17)

การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	17	7.8
ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพฯ	201	92.2
รวม	218	100

ตารางที่ 4.12 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ ผู้เป็นสมาชิก จำนวน 17 (ร้อยละ 7.8) โดยเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.8)

ตารางที่ 4.13 การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ (N = 6)

การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	6	2.8
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	4	1.9
คณะทำงานเครือข่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา	1	0.5
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	1	0.5
ไม่เป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	212	97.2
รวม	218	100

ตารางที่ 4.13 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 212 คน (ร้อยละ 97.2) และเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 6 คน

(ร้อยละ 2.8) โดยเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.83)

ตารางที่ 4.14 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ (N = 61)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	3.3
สาขาสารสนเทศศาสตร์	2	3.3
ปริญญาโท	59	96.7
สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	52	88.1
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ /เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	3	5.1
สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	1	1.7
สาขาการจัดการทั่วไป	2	3.4
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	1	1.7
แหล่งทุน		
ตนเอง	26	42.6
หน่วยงานต้นสังกัด	35	57.4
รวม	61	100

ตารางที่ 4.14 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 28.0) ส่วนใหญ่ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 88.1) รองลงมา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ/เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 5.1) และน้อยที่สุดในจำนวนเท่ากัน คือ สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา จำนวนสาขาละ 1 คน (ร้อยละ 1.7)

แหล่งทุน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับทุนจากสถาบันต้นสังกัด จำนวน 35 คน (ร้อยละ 57.4) และทุนตนเอง จำนวน 26 คน (ร้อยละ 42.6)

ตารางที่ 4.15 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากร (N = 76)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากร	จำนวน	ร้อยละ
หัวข้อ		
การบริหาร	3	3.9
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	4	5.3
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดทำรายการ	6	7.9
การบริการและเผยแพร่	28	36.8
การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ	42	55.3
การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ	4	5.3
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	6	7.9
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	2	2.6
การสอนผู้ใช้	9	11.8
สถาบันที่จัด		
สถาบันการศึกษา	103	99.0
หน่วยงานภาครัฐ	1	1.0
ระยะเวลา		
1 วัน	64	84.2
2 วัน	23	30.3
3 วัน	6	7.9
4 วัน	3	4.0
5 วันขึ้นไป	8	10.5

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.15 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยเป็นวิทยากร จำนวน 76 คน (ร้อยละ 34.9) เป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ เรื่อง การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 55.3) รองลงมาการบริการและเผยแพร่ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 36.8) และน้อยที่สุดการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.6)

สถาบันที่จัด ส่วนใหญ่เป็นสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 103 คน (ร้อยละ 99.0) และหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.0)

ระยะเวลา ส่วนใหญ่ 1 วัน จำนวน 64 คน (ร้อยละ 84.2) รองลงมา 2 วัน จำนวน 23 คน (ร้อยละ 30.3) และน้อยที่สุด 4 วัน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 4.0)

ตารางที่ 4.16 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ (N = 37)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของผลงานทางวิชาการ		
บทความทางวิชาการ	2	0.9
บทความวิจัย	12	5.5
คู่มือ	29	13.3
งานวิจัย	31	14.2
หัวหน้าโครงการ	16	51.6
ผู้ร่วมโครงการ	15	48.4
แหล่งทุน		
ตนเอง	1	3.2
สถาบันต้นสังกัด	27	87.1
หน่วยงานภาครัฐ	3	9.7

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.16 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 17.0) ส่วนใหญ่ผลิตงานวิจัย จำนวน 31 คน (ร้อยละ 14.2) โดยเป็นหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการจำนวนใกล้เคียงกัน จำนวน 16 คน (ร้อยละ 51.6) และจำนวน 15 คน (ร้อยละ 48.4) ผลงานทางวิชาการรองลงมาคือ คู่มือ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 13.3) และน้อยที่สุดคือ บทความทางวิชาการ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.9)

แหล่งทุน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้รับทุนจากสถาบันต้นสังกัด จำนวน 27 คน (ร้อยละ 87.1) รองลงมา หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 9.7) และน้อยที่สุด ทุนตนเอง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.2)

ตารางที่ 4.17 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการจัดการความรู้ในองค์กร (N = 75)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการจัดการความรู้ในองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
หัวข้อ		
การบริหาร	45	60.0
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	1	1.3
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดทำรายการ	4	5.3
การบริการและเผยแพร่	14	18.7
การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ	2	2.7
การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ	7	9.3
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	9	12.0
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	2	2.7
ระยะเวลา		
1 วัน	63	84.0
2 วัน	6	8.0
3 วัน	3	4.0
5 วันขึ้นไป	12	16.0

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.17 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการจัดการความรู้ในองค์กร จำนวน 75 คน (ร้อยละ 34.4) ส่วนใหญ่จัดการความรู้ในหัวข้อเรื่อง การบริหาร จำนวน 45 คน (ร้อยละ 60.0) รองลงมาการบริการและเผยแพร่ จำนวน 14 คน (ร้อยละ 18.7) และน้อยที่สุด การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.3)

ระยะเวลา ส่วนใหญ่ 1 วัน จำนวน 63 คน (ร้อยละ 84.0) รองลงมา 5 วันขึ้นไป จำนวน 12 คน (ร้อยละ 16.0) และน้อยที่สุด 3 วัน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 4.0)

ตารางที่ 4.18 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเรียนรู้ออนไลน์ (N = 20)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเรียนรู้ออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบบทเรียนออนไลน์ (e-Learning)		
การบริหาร	9	50.0
การบริการและเผยแพร่	6	33.3
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด	4	22.2
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	4	22.2
สถาบันที่จัด		
สถาบันอุดมศึกษา	5	27.8
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	1	5.6
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)	16	88.5
หน่วยงานภาคเอกชน	1	5.6
ระยะเวลา		
3 ชั่วโมง	16	88.5
1 วัน	6	33.3
5 วันขึ้นไป	1	5.6
แหล่งทุน		
ตนเอง	1	5.6
สถาบันต้นสังกัด	4	22.2
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	18	100.0
รูปแบบสัมมนาออนไลน์		
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ	1	33.3
การสอนผู้ใช้	2	66.7
สถาบันที่จัด		
สถาบันอุดมศึกษา	3	100
ระยะเวลา		
1 วัน	1	33.3
2 วัน	2	66.7
แหล่งทุน		
ตนเอง	0	0.0
สถาบันต้นสังกัด	3	100.0

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.18 พบว่า บรรณารักษ์ที่เคยเรียนรู้ออนไลน์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.2) ส่วนใหญ่ศึกษารูปแบบบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) หัวข้อการบริหาร จำนวน 9 คน (ร้อยละ 50.0) รองลงมา การบริการและเผยแพร่ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 33.3) และน้อยที่สุดจำนวนเท่ากัน คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด และการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 22.2) สถาบันที่จัด ส่วนใหญ่จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จำนวน 16 คน (ร้อยละ 88.5) รองลงมา สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 คน (ร้อยละ 27.8) และน้อยที่สุด จำนวนเท่ากัน คือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.6) ระยะเวลา ส่วนใหญ่ 3 ชั่วโมง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 88.5) รองลงมา 1 วัน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 33.3) และน้อยที่สุด 5 วันขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.6) โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จำนวน 18 คน (ร้อยละ 100) รองลงมา สถาบันต้นสังกัด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 22.2) และน้อยที่สุด ออกค่าใช้จ่ายเอง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.6)

บรรณารักษ์ที่เข้าร่วมสัมมนาออนไลน์ ร่วมกิจกรรมหัวข้อการสอนผู้ใช้ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 66.7) และการวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 33.3) จัดโดย สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 100) ระยะเวลา 2 วัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 66.7) และ 1 วัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 33.3) แหล่งทุนทั้งหมด คือ สถาบันต้นสังกัด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 4.19 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (N = 198)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	198	90.8
เฟซบุ๊ก (Facebook)	192	88.1
ทวิตเตอร์ (Twitter)	16	7.3
วิกิ (Wiki)	29	13.3
บล็อก (Blog)	47	21.6
การส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging)	28	12.8
การติดป้ายกำกับ (Tagging)	4	1.8
ไม่เคย	20	9.2
รวม	218	100

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.19 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่เคยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการพัฒนาทางวิชาชีพ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) และส่วนน้อยไม่เคยใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.2) โดยการใช้เฟสบุ๊ค (Facebook) จำนวน 192 คน (ร้อยละ 88.1) รองลงมาคือ บล็อก (Blog)) จำนวน 47 คน (ร้อยละ 21.1) และน้อยที่สุดคือ การติดป้ายกำกับ (Tagging) จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.8)

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ด้านส่วนบุคคลและด้านสถาบันที่จัด ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ต้นสังกัด			
นโยบาย วิสัยทัศน์	3.16	1.00	ปานกลาง
งบประมาณ	3.48	1.03	ปานกลาง
ผู้ปฏิบัติงานแทน	3.29	0.99	ปานกลาง
เทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	3.33	0.96	ปานกลาง
การสนับสนุนจากผู้บริหาร	3.24	1.06	ปานกลาง
ผลรวม	3.16	0.99	ปานกลาง
2. ด้านส่วนบุคคล			
ภาระงานประจำ	3.21	1.09	ปานกลาง
ภาระครอบครัว	2.69	1.10	ปานกลาง
เงินทุนสนับสนุน (ในกิจกรรมที่ต้องใช้เงินสนับสนุน)	3.43	1.00	ปานกลาง
แรงจูงใจ	3.29	0.94	ปานกลาง
ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	3.56	1.00	มาก
สมรรถนะด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.19	0.96	ปานกลาง
ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรม	3.16	0.89	ปานกลาง
สุขภาพ	2.56	1.14	ปานกลาง
ผลรวม	3.21	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. ด้านสถาบันที่จัด			
ความน่าเชื่อถือของสถาบันที่จัด	3.01	0.97	ปานกลาง
หัวข้อที่จัด	3.05	0.92	ปานกลาง
ระยะเวลาการจัดกิจกรรม	3.06	0.91	ปานกลาง
ค่าลงทะเบียน	3.27	0.94	ปานกลาง
สถานที่จัด	3.13	0.91	ปานกลาง
ผลรวม	3.01	0.97	ปานกลาง
ผลรวมทุกด้าน	3.13	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 4.20 พบว่า บรรณารักษ์มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยมีความเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก คือ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.56$) ซึ่งเป็นรายการเดียวที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก รองลงมาได้ระดับปานกลาง ได้แก่ งบประมาณ ($\bar{X} = 3.48$) และเงินทุนสนับสนุน (ในกิจกรรมที่ต้องใช้เงินสนับสนุน) ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ระดับ ปานกลาง คือ สุขภาพ ($\bar{X} = 2.56$)

**ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพครอบคลุม ความต้องการด้านรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ และสถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ ดังตารางที่ 4.21 - 4.23

ตารางที่ 4.21 ความต้องการด้านรูปแบบพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (N = 218)

รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การประชุม / สัมมนาทางวิชาการ	4.00	0.77	มาก
การฝึกอบรม	4.12	0.69	มาก
การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง	4.20	0.69	มาก
การหมุนเวียนงาน	3.42	0.81	ปานกลาง
ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน	3.52	0.80	มาก
การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ/	3.39	0.88	ปานกลาง
การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/ สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	3.31	0.92	ปานกลาง
การศึกษาต่อ	3.81	0.90	มาก
การเป็นวิทยากร	3.36	0.87	ปานกลาง
การผลิตผลงานทางวิชาการ	3.34	0.94	ปานกลาง
การจัดการความรู้ในองค์กร	3.61	0.76	มาก
การเรียนรู้ออนไลน์			
การเรียนรู้บทเรียนออนไลน์	3.51	0.76	มาก
การสัมมนาออนไลน์	3.44	0.76	ปานกลาง
การประชุมออนไลน์	3.40	0.76	ปานกลาง
การสร้างใช้สื่อสังคมออนไลน์	3.47	0.81	ปานกลาง
รวม	3.74	0.64	มาก

ตารางที่ 4.21 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพโดยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โดยรูปแบบที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.12$) และการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.00$) กิจกรรมที่บรรณารักษ์ ต้องการเข้าร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับมาก คือ การเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{X} = 3.51$)

ตารางที่ 4.22 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพ (N = 218)

หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหาร			
การวางแผนกลยุทธ์	3.58	0.85	มาก
ภาวะผู้นำและการจัดการ	3.64	0.85	มาก
การบริหารการเปลี่ยนแปลง	3.66	0.84	มาก
การประกันคุณภาพการศึกษา	3.67	0.77	มาก
ผลรวม	3.58	0.85	มาก
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ			
การคัดเลือก/จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	3.98	0.77	มาก
การพัฒนา/สร้างคอลเล็กชันดิจิทัล	3.91	0.75	มาก
การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ	3.91	0.73	มาก
ผลรวม	3.98	0.77	มาก
การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดทำรายการ			
การวิเคราะห์หมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ	4.00	0.82	มาก
การทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ	3.98	0.80	มาก
ผลรวม	4.00	0.81	มาก
การบริการและเผยแพร่			
การบริการสารสนเทศเชิงรุก	4.08	0.78	มาก
การบริการตอบคำถามเพื่อช่วยการค้นคว้า	4.06	0.76	มาก
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้	4.10	0.73	มาก
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน	4.05	0.73	มาก
การเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล	4.00	0.75	มาก
ผลรวม	4.08	0.78	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ			
มาตรฐานการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน	4.08	0.74	มาก
การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล	4.11	0.72	มาก
การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ	4.06	0.76	มาก
ผลรวม	4.08	0.74	มาก
การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ			
การอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ	3.93	0.80	มาก
การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล	3.90	0.80	มาก
ผลรวม	3.93	0.81	มาก
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด			
การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล	4.10	0.76	มาก
การพัฒนาเว็บไซต์	4.04	0.79	มาก
แอปพลิเคชันในงานบริการ	4.05	0.80	มาก
ผลรวม	4.10	0.76	มาก
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์			
การสื่อสารในงานสารสนเทศ	4.05	0.74	มาก
การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์	4.06	0.76	มาก
การตลาด/การบริหารลูกค้าสัมพันธ์	4.00	0.80	มาก
ผลรวม	4.05	0.74	มาก
การสอนผู้ใช้			
การสอนการรู้สารสนเทศ	3.90	0.82	มาก
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ (e-Learning)	3.80	0.80	มาก
การจัดทำสื่อการสอน	3.73	0.86	มาก
ผลรวม	3.90	0.82	มาก
การวิจัย			
การพัฒนาโครงการวิจัย	3.75	0.85	มาก
การออกแบบการวิจัย	3.72	0.84	มาก
การใช้สถิติเพื่อการวิจัย	3.76	0.83	มาก
การเขียนและการเผยแพร่ผลงานวิจัย	3.76	0.86	มาก
ผลรวม	3.75	0.85	มาก
ผลรวมทุกด้าน	3.95	0.79	มาก

ตารางที่ 4.22 บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพในหัวข้อต่าง ๆ โดยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหัวข้อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การบริการและเผยแพร่ และการจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$) หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับมาก คือ การบริหาร ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก 3 อันดับแรก คือ การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล ($\bar{X} = 4.11$) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล ($\bar{X} = 4.10$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับมาก คือ การวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 4.23 สถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ (N = 218)

สถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันอุดมศึกษา	59	27.1
สมาคมวิชาชีพ	46	21.1
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	42	19.3
สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย	2	0.9
ภาครัฐ	29	13.3
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	14	6.4
หอสมุดแห่งชาติ	6	2.8
กระทรวงศึกษาธิการ	3	1.4
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)	2	0.9
อื่น ๆ	3	1.4
ภาคเอกชน	24	11.0
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	3	1.4
อุทยานการเรียนรู้ TK PARK	12	5.5
ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC)	4	1.8
Museum Siam	2	0.9
อื่น ๆ	3	1.4

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.23 พบว่า สถาบันที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ คือ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 59 คน (ร้อยละ 27.1) รองลงมาสมาคมวิชาชีพ จำนวน 46 คน (ร้อยละ 21.1) โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มีจำนวนสูงสุด 42 คน (ร้อยละ 19.3) ภาครัฐ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 13.3) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีจำนวนสูงสุด 14 คน (ร้อยละ 6.4) และน้อยที่สุด ภาคเอกชน จำนวน 24 คน (ร้อยละ 11.0) โดยอุทยานการเรียนรู้ TK PARK มีจำนวนสูงสุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 5.5)

ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีดังนี้

5.1 ร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการปริทัศน์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา
ทางวิชาชีพ และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) **รูปแบบการพัฒนา** ประกอบด้วย (1) การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง
(2) การฝึกอบรม (3) การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ (4) การศึกษาต่อ (5) การจัดการความรู้ใน
องค์กร (6) ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน (7) การเรียนรู้ออนไลน์ (8) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (9) การ
สัมมนาออนไลน์ (10) การหมุนเวียนงาน (11) การประชุมออนไลน์ (12) การเป็นสมาชิกสมาคม
วิชาการ/วิชาชีพ (13) การเป็นวิทยากร (14) การผลิตผลงานวิชาการ (15) การเป็นกรรมการ/
คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ

2) **หัวข้อการพัฒนา** ประกอบด้วย (1) การใช้ภาษาต่างประเทศ (2) การใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ (3) การจัดการกิจกรรมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้ (4) มาตรฐานการ
จัดโครงสร้างสารสนเทศและการสืบค้น (5) การบริการสารสนเทศเชิงรุก (6) การค้นคืนสารสนเทศ
ทางเว็บ (7) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (8) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้
ทรัพยากรร่วมกัน (9) แอปพลิเคชัน ในงานบริการ (10) การสื่อสารในงานสารสนเทศ

3) **สถาบันที่จัด** ประกอบด้วย (1) สถาบันอุดมศึกษา (2) สมาคม/องค์กรทาง
วิชาชีพ (3) หน่วยงานภาครัฐ (4) หน่วยงานภาคเอกชน

4) **บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ประกอบด้วย

- (1) บทบาทของบรรณารักษ์
- (2) บทบาทผู้บริหารห้องสมุด
- (3) บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา

(4) บทบาทของสมาคม/องค์กรวิชาชีพ

(5) ผลลัพธ์จากการพัฒนาต่อบรรณารักษ์ และต่อผู้บริหาร/องค์กร

ผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่จัดทำขึ้น นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 10 คน พิจารณาความเหมาะสมของร่างแนวทางในประเด็นภาพรวม รูปแบบการพัฒนา หัวข้อการพัฒนา สถาบันที่จัด และบทบาทผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 (IOC = 0.84) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (IOC = 0.5)

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ จากคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาประกอบการทำแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สรุปความคิดเห็น ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนา ควรเพิ่มความหมายหรือยกตัวอย่างสื่อสังคมออนไลน์ ระบุว่าเป็นการประชุมสัมมนาวิชาการ/วิชาชีพออนไลน์ หรืออาจใช้ว่าเป็นการประชุมทางไกล ระบุเป็นภายในประเทศ และต่างประเทศ แล้วจึงแบ่งตามประเภทสถาบันที่จัด

2. หัวข้อการพัฒนา ควรเพิ่มเติม การบริการสารสนเทศเฉพาะกลุ่ม เช่น คนพิการ/ผู้สูงอายุ/เด็ก การให้บริการแบบครบวงจร การจัดการความรู้

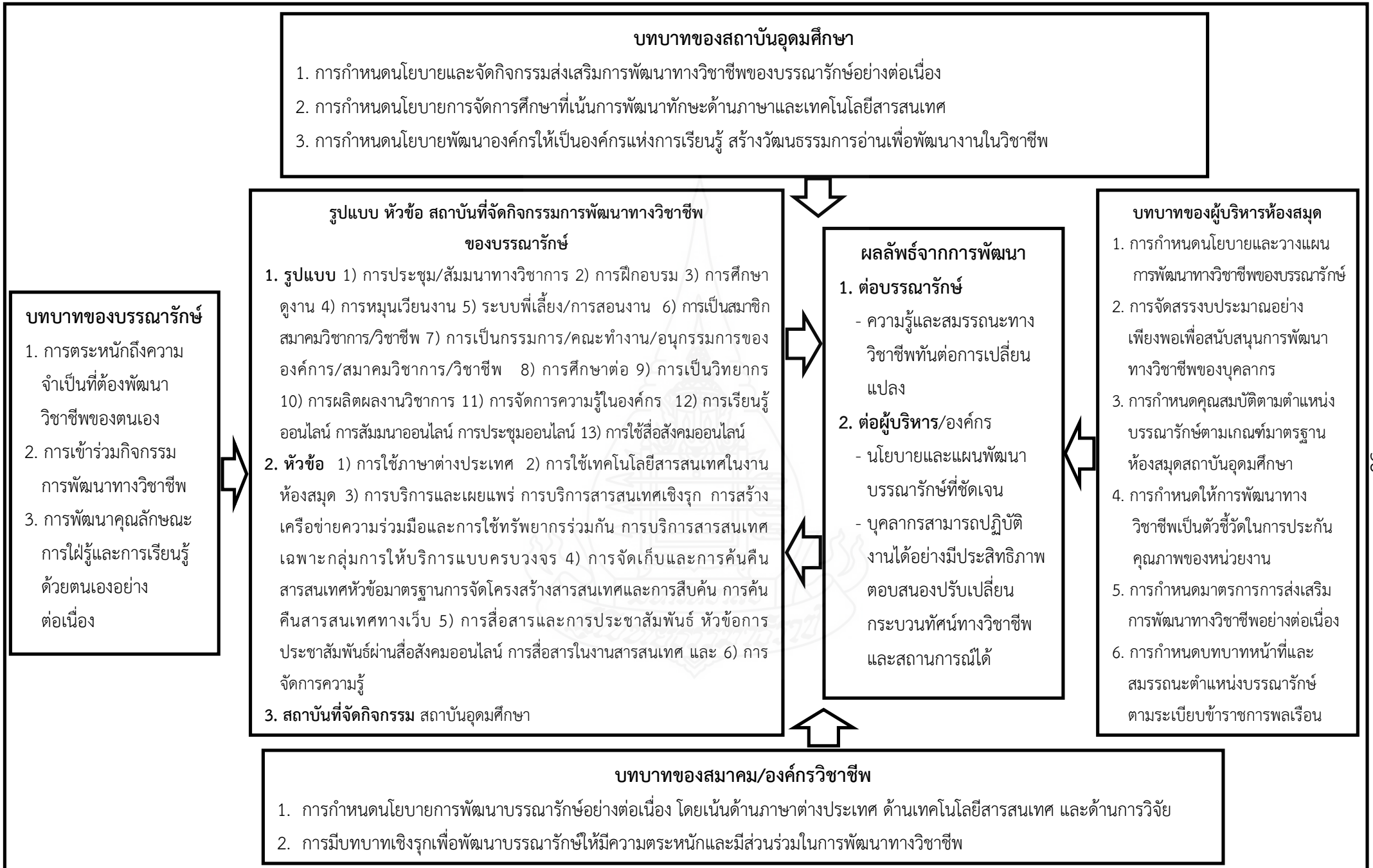
3. บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพิ่มบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพในหน่วยงานของตนเอง เพิ่มบทบาทผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากร บทบาทของสถาบันการศึกษา

4. บทบาทของสมาคม/องค์กรวิชาชีพ เพิ่มให้ครอบคลุมสมรรถนะที่จำเป็นในวิชาชีพทุกด้าน

5.2 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นำเสนอแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ โดยเน้นบทบาทผู้เกี่ยวข้องคือ สถาบันอุดมศึกษา สมาคม/องค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารห้องสมุด และบรรณารักษ์ ปรากฏดังภาพที่ 5.1

แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพสำหรับบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพที่ 4.1 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ และแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.2. วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) บรรณารักษ์ซึ่งมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด 2) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 10 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 2 ชุด คือ 1) แบบสอบถามบรรณารักษ์ ใช้ในการศึกษาสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ และ 2) แบบสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถามบรรณารักษ์ ได้จัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมกำหนดวันจัดส่งแบบสอบถามกลับคืน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้

ทั้งสิ้น จำนวน 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.26 2) แบบสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้รับกลับคืนจำนวน 8 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.00

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ นำเสนอตามประเด็นในรูปแบบความเรียงเชิงพรรณนา

1.3 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย แบ่งเป็น 5 หัวข้อ จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ (1) สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (2) สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ และ (4) ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (5) แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

1.3.1 สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ผลการวิจัย พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน (ร้อยละ 88.1) อายุ 31 - 35 ปี จำนวน 64 คน (ร้อยละ 29.4) วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 190 คน (ร้อยละ 87.2) สถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 157 คน (ร้อยละ 72.0)

เมื่อจำแนกตามงานที่รับผิดชอบ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 88 คน (ร้อยละ 40.4) ระยะเวลาทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 1-5 ปี จำนวน 71 คน (ร้อยละ 32.6)

1.3.2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 205 คน (ร้อยละ 94.0) รองลงมาเพื่อนำมาใช้พัฒนางาน จำนวน 204 คน (ร้อยละ 93.6) และเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) และน้อยที่สุดคือ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิการศึกษา จำนวน 178 คน (ร้อยละ 81.7)

รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยรูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) รองลงมา การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ จำนวน 158 คน (ร้อยละ 72.5) และจำนวนใกล้เคียงกันคือ การฝึกอบรม จำนวน 150 คน (ร้อยละ 68.8)

รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม คือ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 212 คน (ร้อยละ 97.2) รองลงมาเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 201 คน (ร้อยละ 92.2)

เมื่อจำแนกตามกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ ปรากฏผลดังนี้

1) *การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ* บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ จำนวน 158 คน (ร้อยละ 72.5) โดยเข้าประชุม/สัมมนา 3 ครั้ง จำนวน 51 คน (ร้อยละ 32.3) หัวข้อการบริการและการเผยแพร่ จำนวน 102 คน (ร้อยละ 64.6) จัดโดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 158 คน (ร้อยละ 100) ระยะเวลา 2 วัน จำนวน 89 คน (ร้อยละ 56.3) และสถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 158 คน (ร้อยละ 100)

2) *การฝึกอบรม* บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม จำนวน 150 คน (ร้อยละ 68.8) โดยฝึกอบรม 1 ครั้ง จำนวน 57 คน (ร้อยละ 38.0) หัวข้อการจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 63.3) จัดโดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100) ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100) และสถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100)

3) *การศึกษาดูงาน* บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง จำนวน 134 คน (ร้อยละ 61.5) โดยศึกษาดูงาน 1 ครั้ง จำนวน 80 คน (59.7) หัวข้อ บริหาร จำนวน 77 คน (ร้อยละ 57.5) สถาบันที่ศึกษาดูงานคือ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 133 คน (ร้อยละ 99.3) เคยศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวน 23 คน (ร้อยละ 17.2) ระยะเวลา 1 วัน และสถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 134 คน (ร้อยละ 100)

4) *การหมุนเวียนงาน* บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน จำนวน 87 คน (ร้อยละ 39.9) งานเดิม คือ งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ จำนวน 30 คน (ร้อยละ 34.5) งานใหม่ คือ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 39.1) มีการปฐมนิเทศในงานที่หมุนเวียน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 100) เข้ารับการปฐมนิเทศในหัวข้อ การบริการ และเผยแพร่ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 40.9) ระยะเวลาในการปฐมนิเทศ 1 วัน จำนวน 12 คน (ร้อยละ 54.6)

5) *ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน* บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่เคยได้รับคำแนะนำหรือมีพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงาน จำนวน 97 คน (ร้อยละ 44.5) งานที่เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำ คือ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการบริการผู้ใช้ จำนวนเท่ากัน 32 คน (ร้อยละ 33.0) เคยให้คำปรึกษาแนะนำหรือเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น จำนวน 96 คน (ร้อยละ 44.0) โดยขณะเดียวกันงานที่เคยให้คำปรึกษา คือ งานบริการผู้ใช้ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 30.2)

6) การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 201 คน (ร้อยละ 92.2) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.8)

7) การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ จำนวน 212 คน (ร้อยละ 97.2) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยที่เป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ ในกิจกรรมจัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.83)

8) การศึกษาต่อ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อ จำนวน 157 คน (ร้อยละ 72.0) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยที่ศึกษาต่อ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 28.0) โดยศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 88.1) และสถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 35 คน (ร้อยละ 57.4)

9) การเป็นวิทยากร บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เป็นวิทยากร จำนวน 142 คน (ร้อยละ 65.1) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยที่เป็นวิทยากร จำนวน 76 คน (ร้อยละ 34.9) โดยเป็นวิทยากรหัวข้อการจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 55.3) สถาบันที่จัด คือ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 103 คน (ร้อยละ 99.0) ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 64 คน (ร้อยละ 84.2)

10) การผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยผลิตงานทางวิชาการ จำนวน 181 คน (ร้อยละ 83.0) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยที่ผลิตผลงานวิชาการ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 17.0) โดยมีผลงานวิจัย จำนวน 31 คน (ร้อยละ 14.2) โดยเป็นหัวหน้าโครงการ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 51.6) และมีผลงานคู่มือ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 13.3) สถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 27 คน (ร้อยละ 87.1)

11) การจัดการความรู้ในองค์กร บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการจัดการความรู้ในองค์กร จำนวน 143 คน (ร้อยละ 65.6) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการจัดการความรู้ในองค์กร จำนวน 75 คน (ร้อยละ 60.0) หัวข้อการบริหาร จำนวน 45 คน (ร้อยละ 53.3) ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 63 คน (ร้อยละ 84.0)

12) การเรียนรู้ออนไลน์ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเรียนรู้ออนไลน์ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยเคยพัฒนาวิชาชีพด้วยการเรียนรู้ออนไลน์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.2) ในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 8.3) หัวข้อการบริหาร จำนวน 9 คน (ร้อยละ 50.0) จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จำนวน 16 คน (ร้อยละ 88.5) ระยะเวลา 3 ชั่วโมง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 88.5) ไม่เสียค่าใช้จ่าย จำนวน 18 คน (ร้อยละ 100) 2) การสัมมนาออนไลน์ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.4)

หัวข้อการสอนผู้ใช้ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 66.7) จัดโดย สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน (ร้อยละ 100) ใช้ระยะเวลา 2 วัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 66.7) สถาบันต้นสังกัดเป็นแหล่งทุน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 100)

13) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 90.8) โดยใช้เฟสบุ๊ก (Facebook) จำนวน 192 คน (ร้อยละ 88.1) และบรรณารักษ์ส่วนน้อยไม่เคยพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.2)

1.3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยปัญหาและอุปสรรคด้านส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมาด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ต้นสังกัด ($\bar{X} = 3.16$) ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับปานกลางคือ ด้านหน่วยงานที่จัด ($\bar{X} = 3.01$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก คือ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.56$) ซึ่งเป็นรายการเดียวที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก รองลงมา งบประมาณ ($\bar{X} = 3.48$) และเงินทุนสนับสนุน (ในกิจกรรมที่ต้องใช้เงินสนับสนุน) ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ระดับปานกลาง คือ สุขภาพ ($\bar{X} = 2.56$)

1.3.4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพโดยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โดยรูปแบบที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ การศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.12$) และการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.00$) กิจกรรมที่บรรณารักษ์ ต้องการเข้าร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับมาก คือ การเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{X} = 3.51$)

บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพในหัวข้อต่างๆ โดยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหัวข้อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การบริการและเผยแพร่ และการจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$) หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับมาก คือ การบริหาร ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก คือ การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศในรูปดิจิทัล ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรม

ส่งเสริมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับมาก คือ การวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.58$)

1.3.5 สถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า สถาบันที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ คือ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 59 คน (ร้อยละ 27.1) รองลงมา สมาคมวิชาชีพ จำนวน 46 คน (ร้อยละ 21.1) และน้อยที่สุด คือ หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 24 คน (ร้อยละ 11.0)

1.3.6 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาทางวิชาชีพ และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ และผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วย รูปแบบการพัฒนา หัวข้อการพัฒนา สถาบันที่จัด และบทบาทผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สถาบันอุดมศึกษา สมาคม/องค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารห้องสมุด และบรรณารักษ์ ดังนี้

1) รูปแบบการพัฒนา ประกอบด้วย การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การหมุนเวียนงาน ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเป็นวิทยากร การผลิตผลงานวิชาการ การจัดการความรู้ในองค์กร การเรียนรู้ออนไลน์ การสัมมนาออนไลน์ การประชุมออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์

2) หัวข้อการพัฒนา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด การบริการและเผยแพร่ การบริการสารสนเทศเชิงรุก การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การบริการสารสนเทศเฉพาะกลุ่มการให้บริการแบบครบวงจร การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศหัวข้อมาตรฐานการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการสืบค้น การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ หัวข้อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การสื่อสารในงานสารสนเทศ และการจัดการความรู้

3) สถาบันที่จัด เน้นสถาบันอุดมศึกษา และสมาคม/องค์กรทางวิชาการ/วิชาชีพ

4) บทบาทผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา สมาคม/องค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารห้องสมุด และบรรณารักษ์ดังนี้

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา การกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะด้านภาษาและ

เทคโนโลยีสารสนเทศ การกำหนดนโยบายพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเพื่อพัฒนางานในวิชาชีพ

บทบาทของสมาคม/องค์กรวิชาชีพ การกำหนดนโยบายการพัฒนาบรรณารักษ์อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นด้านภาษาต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวิจัย การมีบทบาทเชิงรุกเพื่อพัฒนาบรรณารักษ์ให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางวิชาชีพ

บทบาทของผู้บริหารห้องสมุด การกำหนดนโยบายและวางแผน การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากร การกำหนดคุณสมบัติตำแหน่งบรรณารักษ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา การกำหนดให้การพัฒนาทางวิชาชีพเป็นตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพของหน่วยงาน การกำหนดมาตรการการส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของบรรณารักษ์ การตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาคุณลักษณะการใฝ่รู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์จากการพัฒนา จำแนกเป็นผลลัพธ์ต่อบรรณารักษ์และต่อองค์กร ดังนี้

ผลลัพธ์ต่อบรรณารักษ์ มีความรู้และสมรรถนะทาง วิชาชีพทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ผลลัพธ์ต่อผู้บริหาร/องค์กร มีนโยบายและแผนพัฒนา บรรณารักษ์ที่ชัดเจน บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางวิชาชีพและสถานการณ์ได้

2. อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่พบ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 35 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดจบปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งบรรณารักษ์ปฏิบัติการ คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี หรือวุฒิอย่างอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา 2553) สถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่ และทำรายการ ระยะเวลาทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1-5 ปี

2.2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ นำมาใช้พัฒนางาน และการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ สอดคล้องกับจรรยาบรรณบรรณารักษ์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2552) ที่กำหนดว่า บรรณารักษ์ต้องศึกษา แสวงหาความรู้ตามมาตรฐาน และพัฒนาตามนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน (พิชิต เทพวรรณ, 2554) และผลการวิจัยของชัตติยา ทองทา (2543) และเบญจวรรณ กระจับภัย (2547) พบว่า บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ มาปรับปรุงและพัฒนางาน เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่กำหนดว่าบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีโอกาสได้รับการศึกษา ฝึกอบรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้ง วิชาการและวิชาชีพพระดับสูงอย่างสม่ำเสมอให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544 : 3) และยังสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของบรรณารักษ์ที่จำเป็น ที่กำหนด ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ให้บรรณารักษ์มีการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการ แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (American Library Association, 2009)

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของ บรรณารักษ์ในการพัฒนาทางวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ สอดคล้อง กับผลการวิจัยของอัญมณี ศรีวัชรินทร์ (2554) วรรณยา เฉลยปราชนุญ และอรนุช เศวตรีตยเสถียร (2556) ที่พบว่า บรรณารักษ์มีปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศ และข้อเสนอแนะของฟิชเชอร์ (Fisher. 2001)

ที่ระบุว่าบรรณารักษ์ควรพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ และยังเป็นการตอบรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งกำหนดภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555– 2559 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) โดยมีเป้าหมายหลักเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยเน้นกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานพัฒนาความรู้ และทักษะด้านภาษาต่างประเทศและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

2.4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.4.1 รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์มีความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ

การศึกษาดูงาน ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งยังเป็นรูปแบบเดิมที่พบในผลการวิจัยในช่วง 10–20 ปี ที่ผ่านมาของมลิวาลัย ประดิษฐ์ธีระ (2538) ชัตติยา ทองทา (2543) และเบญจวรรณ ระวังภัย (2547) ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาดูงานเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพให้บุคคลได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง สังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ สัมผัสกับผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานอันจะเป็นประโยชน์นำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (ชุตินา สัจจามันท์, 2551)

การฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมศักดิ์ ชูปวา (2541) ศุภรรษตรา แสนวา (2542) เบญจวรรณ ระวังภัย (2547) ฮานีฟาและอับดุล ชุกกูร์ (Haneefa, & Abdul Shukkoor, 2010) แมทธิวและเบบี้ (Mathew, & Baby, 2012) และแบโร, เอสซและคานู (Baro, Eze & Nkanu, 2013) พบว่า กิจกรรมการพัฒนาที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วม ได้แก่ การฝึกอบรม ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะหรือความชำนาญ ขณะเดียวกันได้ติดตามพัฒนาการที่เกิดขึ้นในวิชาชีพได้อย่างทันสมัย และยังช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติในการทำงานด้วย (ชุตินา สัจจามันท์, 2551: 180; สมคิด บางโม, 2553; ชูชัย สมितिไกร, 2556)

การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) ระวีวรรณ สัมฤทธิ์ (2556) เป็นเพราะการประชุม/สัมมนาทางวิชาการ เป็นการประชุมเพื่อเผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารประสบการณ์ และการค้นพบใหม่ ๆ และ

ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพ ทำให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาบทบาททางสังคม และได้มีโอกาสสร้างเครือข่ายบุคคลที่จำเป็นอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ (ชุตินา สัจจามันท์, 2556)

2.4.2 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า หัวข้อที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด การบริการและเผยแพร่ และการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถจัน บัณฑิตย์ (2552) อะเดโมดีและอะเดโปจู (Ademodi; & Adepoju. 2009 : Online) ที่พบว่า บรรณารักษ์ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตลอดจนห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาซึ่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น การสร้างฐานข้อมูล และการบันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น (ปิติมา จันทมนิโชติ, 2551; Mathews; & Pardue. 2009 : 255) และพัฒนาสู่ห้องสมุดอัตโนมัติ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบโดยตรงต่อบรรณารักษ์ (Haliso. 2011: Online)

2.4.3 สถาบันที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณยา เฉลยปราชญ์ และอรนุช เศวตรัตนเสถียร (2556) พบว่า บรรณารักษ์ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งความรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย ตลอดจนมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญทางวิชาการและวิชาชีพในสาขาวิทยาการต่าง ๆ

2.5 แนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนาจากกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนได้แนวทางที่สมบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วมพิจารณาให้ความคิดเห็นจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะบรรณารักษ์และผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาชีพ จึงเป็นแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับของบรรณารักษ์ สอดคล้องกับมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) และจรรยาบรรณบรรณารักษ์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2552) อันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพที่จำเป็นและบทบาทใหม่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทยใน พ.ศ.2553-2562 (ปิยะสุดา ตันเลิศ และกุลธิดา ท่วมสุข, 2554)

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association, 2009) สมาคมห้องสมุดและห้องสมุดวิจัย (Canadian Association of Research Libraries, 2013)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยที่พบและอภิปรายผล มีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร บรรณารักษ์ สมาคม/องค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารห้องสมุดและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

1) กำหนดเป็นนโยบายและแผนการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ รวมทั้งมีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีระบบ และเป็นรูปธรรม ให้บรรณารักษ์ทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาทางวิชาชีพ โดยเน้นการศึกษาต่อ พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด และการบริการผู้ใช้

2) ส่งเสริมให้บรรณารักษ์มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ/ คณะทำงาน/ อนุกรรมการขององค์กร/ สมาคมวิชาการ/ วิชาชีพ เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาตนเองและการสร้างเครือข่ายในวิชาชีพ

3) สร้างความตระหนักให้บรรณารักษ์ได้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และบทบาททางวิชาชีพอย่างเหมาะสมและอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นสมรรถนะระดับสากล

3.1.2 บรรณารักษ์ นำแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ และให้ความสำคัญการพัฒนาตนเองในรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์

3.1.2 สถาบันการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และสมาคม/องค์กรทางวิชาการ/วิชาชีพ ควรนำแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของบรรณารักษ์ โดยเน้นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมและสมาคม/องค์กรทางวิชาการและวิชาชีพ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดกิจกรรมการพัฒนาบรรณารักษ์ในรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์อย่างต่อเนื่อง

3.2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ จันทร, และพิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์. (2556). การบริหารความเสี่ยงในห้องสมุด มหาวิทยาลัย. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 33(1), 1-22.
- กนกวรรณ บัวงาม. (2558). นานาทศนะ-การพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 8(1), 89-98.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 -2559*. สืบค้นจาก http://www.tu.ac.th/org/ofrefector/planning/m1_m1/m1_m11/05_plan.pdf
- ชัตติยา ทองทา. (2543). *ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จุฑารัตน์ ศราภรณ์วงศ์. (2541). ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มข*, 16(3), 37-44.
- เฉลิมศักดิ์ ชูวา. (2541). *แนวทางพัฒนาศักยภาพของบุคลากรช่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2551). "นักสารสนเทศกับการศึกษาต่อเนื่อง" ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์* หน่วยที่ 5 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) หน้า 153-188 นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2556). "ประเด็นสำคัญและกรณีศึกษาการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะนักสารสนเทศ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์* หน่วยที่ 4 หน้า 4-1 - 4-40 นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูชัย สมิทธิไกร. (2556). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์, และอรุณจน์ บัณฑิต. (2552). เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : เครื่องมือการจัดการความรู้ *บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มข*, 27(1-3), 89-98.
- ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์. (2558). *เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ถนอมพร เลาจรัสแสง. (2551). *ความหมายของ e-Learning*. สืบค้นจาก http://www.st.ac.th/av/inno_elearn.htm
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544*. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-31%20library%20standard%202544.pdf>
- เทิดศักดิ์ ไม้เท้าทอง. (2554). การประยุกต์ใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ในห้องสมุดอุดมศึกษา. *อินฟอร์เมชัน*, 18(2), 42-54.
- ธนิศ ภูศิริ. (2552). "การประชุมทางไกล" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบสำนักงานอัตโนมัติ (office Automation Systems)* หน่วยที่ 10 หน้า 10-1 - 10-25 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นริศชา ภูกลีบ. (2556). *ระบบพีเลียด*. สืบค้นจาก http://www.ddd.go.th/web_psd/knowledge/knowledge/2555/sarei23.pdf
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2554). "การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการชั้นสูงสำหรับองค์การสารสนเทศ* หน่วยที่ 4 หน้า 4-1 - 13-32 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจวรรณ ระงับภัย. (2547). *ความต้องการเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา* วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ค้นคืนวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557
- ประคัลภ์ ปิ่นทพลังกูร. (2556). *การหมุนเวียนเปลี่ยนงาน (Job Rotation)*. สืบค้นจาก <https://prakal.wordpress.com/2013/06/20/การหมุนเวียนเปลี่ยนงาน>
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2555). *E-Learning Courseware*. สืบค้นจาก <http://elg2320.blogspot.com/2012/01/26012555-e-learning-courseware.html>
- ปัทมา นพรัตน์. (2548). E-Learning : ทางเลือกใหม่ของการศึกษา *วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ*, 53(167), 15-16.
- ปิยสุดา ตันเจริญ, และกุลธิดา ท้วมสุข. (2554). บทบาทของห้องสมุดและนักวิชาชีพสารสนเทศสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2553-2562 *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 17(4), 607-623.

- พงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2557). *ความหมายและประเภทของสื่อสังคมออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://smforedu.blogspot.com/2014/02/blog-post.html>
- พรวิทย์ จันทร์ศิริศิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พันพันธ์ ปิลกศิริ, และพิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์. (2556). ความคาดหวังของผู้บริหารห้องสมุด มหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งของบรรณารักษ์ *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 33(1), 23-35.
- พรทิพย์ วรกุล. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสำนักวิทยบริการ วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร)* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ค้นคืนวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ. (2538). *การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ยุพา ไชยสิทธิ์. (2554). *การประชุมทางไกล*. สืบค้นจาก <https://www.l3nr.org/posts/462049>
- ระวีวรรณ สัมฤทธิ์. (2556). *ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2518). *พระราชกฤษฎีกา ยกฐานะสถาบันฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518*. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2518/A/174/5.PDF>
- _____. (2538). *พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538*. สืบค้นจาก <http://www.archive.ssru.ac.th/document/449.pdf>
- _____. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. สืบค้นจาก http://regis.nsruc.ac.th/know/1-1.1-NSRU_AC-3.pdf
- วรรณยา เฉลยปราชญ์, และอรนุช เสวตรัตนเสถียร. (2556). ความต้องการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 33(1), 37-65.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *ความหมายของการจัดการความรู้*. สืบค้นจาก <http://www.thaiall.com/km/indexo.html#km1>

- ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภรชตรา แสนวา. (2542). *การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- _____. (2557). บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6(1), 103-120.
- สนธยา ไกรลาสสุวรรณ. (2531). *การศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมคิด บางโม. (2553). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล. (2556). “ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์” ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์* หน่วยที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2549). *มาตรฐานของห้องสมุด*. สืบค้นจาก <http://tla.or.th/about.php?type=standard>
- _____. (2552). *จรรยาบรรณบรรณารักษ์*. สืบค้นจาก <http://tla.or.th/about.php?type=librarian>
- _____. (2556). *ข้อบังคับของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://tla.or.th/uploads/about/5.pdf>
- สมิต สัชฌุกร. (2555). *การหมุนเวียนงาน*. สืบค้นจาก http://www.tpa.or.th/tpanews/upload/mag_content/61/ContentFile1139.pdf
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน ก.พ. (2557). *การสอนงาน*. สืบค้นจาก http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/files/HR%20Pro/D301_57/D301_03.pdf
- สุธีรา วงศ์พุดดิ. (2548). *การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุนีย์ ลินธูเดชะ. (2556). *เทคนิคการเป็นวิทยากร*. สืบค้นจาก <http://202.29.214.220/e-office/docs4frontend/12-07-2014-11-58-4220140712115830-27910.pdf>
- อดิศักดิ์ มหารวรรณ. (2556). *การสัมมนาออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://edu-techno-google.blogspot.com/2013/06/webinar.html>

- อรรถจน์ บัณฑิตย์. (2552). “การวางแผนกลยุทธ์สถาบันบริการสารสนเทศความรู้สู่ความเป็นเลิศ: การวางแผนเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล เรื่อง *แนวทางการปฏิบัติเพื่อความเป็นเลิศในงานห้องสมุด* ใน รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 27 วันที่ 14-16 ธันวาคม 2552 ณ ห้องประชุมพิฆานทิพย์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม การงานเกษิก จังหวัดอุบลราชธานี. หน้า 30-34.
- อัญชุลี วิจิตรเจริญ. (2555). “สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี. ค้นคืนวันที่ 30 พฤศจิกายน 2557
- อัญมณี ศรีวัชรินทร์. (2554). สมรรถนะตามสายงานบริการของบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารสารสนเทศ*, 12(2), 126-133.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2556). *การหมุนเวียนงาน (Job Rotation Roadmap)*. สืบค้นจาก http://www.hrcenter.co.th/index.php?module=columns_detail&ColumnID=1057
- เอกราช ภัทรเวสสกุล. (2553). การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และทางการเงินของการนำระบบการประชุมทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web Conferencing) มาใช้ในการประชุมทางไกล. (งานวิจัยปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Ademodi, D. T., and Adepoju, E. O. (2009). Computer Skill among Librarians in Academic Libraries in Ondo and Ekiti States, Nigeria. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1273&context=libphilprac>.
- Adomi, Esharenana E., and Anie, Silvester O. (2006). An Assessment of Computer Literacy Skills of Professionals in Nigerian University Libraries. *Library Hi Tech News*, 23, 10- 14.
- American Library Association. (2009). *ALA's Core Competences of Librarianship*. Retrieved from <http://www.ala.org/educationcareers/sites/ala.org.educationcareers/files/content/careers/corecomp/corecompetences/finalcorecompstat09.pdf>

- Babu, B. Ramesh; Vinyagamoorthy, P.; & Gopalakrishnan, S. (2007). ICT Skills among Librarians in Engineering Educational Institutions in Tamil Nadu. *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, 27(6), 55-64.
- Canadian Association of Research Libraries. (2013). *Core Competencies for the 21st. Century* CARL Librarians. Retrieved from www.carl-abrc.ca/uploads/pdfs/core_comp_profile-e.pdf
- Cassner, Mary & Adams, Kate E. (2006) *Assessing the Professional Development Needs of Distance Librarians in Academic Libraries*. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1083&context=libraryscience>
- Ghani, Syed Raiyan. (2009). Knowledge management : Tools and Techniques. *DESIDOC Journal of Library & information Technology*, 29(6), 33-38.
- Haneefa, Mohamed K.; & Abdul Shukkoor, C. K. (2010). Information and Communication Technology Literacy among Library Professionals in Calicut University, Kerala. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 30(6), 55-63.
- Havenner, Michael and Stolt, William A. (1994). The Professional Development Activities of Academic Librarians : Does Institutional Support Make a Difference?" *College and Research Libraries*, 55(1), 25-36.
- Khoo, Christopher Soo-Guan. (2010). *Competencies for New Era Librarians and Information Professionals*. Singapore: Nanyang Technology University. Retrieved from <http://www.lib.usm.my/elmuquip/conference/Documents/ICOL%202005%20Paper%20%20Christopher%20Khoo.pdf>
- Mahmood, Khalid; & Khan, Muhammad Ajmal. (2007). ICT Training for LIS Professionals in Pakistan: A Needs Assessment. *Program: Electronic Library and Information Systems*, 41(4), 418-427.
- Mathew , K. Susan, and Baby, M. D. (2012). *Developing Technology Skills for Academic Librarians : A Study Based on the Universities in Kerala, India*. Retrieved from <http://unllib.unl.edu/LPP/mathew-baby.htm> 2012. Retrieved July 8, 2012.

- Mathew, K. Susan; Baby, M. D.; & Pillai, S. Sreerakha. (2011). Professional Development of Academic Library Professionals in Kerala. Retrieved from <http://dyuthi.cusat.ac.in/xmlui/bitstream/handle/purl/2362/Dyuthi-T0634.pdf?sequence=3>
- Mathews, Janie M., and Pardue, Harold. (2009). The Presence of IT Skill Sets in Librarian Position Announcements. *College & Research Libraries*, 70, 250-257.
- Nath, Amar; Bahl, Gautam; and Kumar, Parveen. (2007). "Information and Communication Technology Knowledge and Skills of Librarians in the Chandigarh City Libraries." In 5 th International CALIBER-2007, Panjab University, Chandigarh, February 8-10, 713- 726.
- Park, Jung-ran and others. (2010). From Metadata Creation to Metadata Quality Control: Continuing Education Needs among Cataloging and Metadata Professionals. *Journal of Education for Library and Information Science*, 51, 158-176.
- Peltier-Davis, Cheryl. (2009). Web 2.0, Library 2.0, Library User 2.0, Librarian 2.0 : Innovative Services for Sustainable Librarian Libraries. *Computer in Libraries*, (November/December), 16-21.
- Sivakumaren, K. S. and others. (2011). ICT Training for LIS Professionals Working in Engineering Institutions in Chennai: A Study. *Journal of Library & Information Science*, 1, 71-85.
- Ugwuanyi, Chijioke Ferdinand. (2009). Information and Communication Technology (ICT) Literacy among Academic Librarians in Enugu State. *The Information Technologist* 6, 1-21.
- Woolfs, Blanche. (2005). Continuing Professional Education to Continuing Professional Development and Workplace Learning: The Journey and Beyond. *IFLA publications*, (2005), 14-25.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์
 วุฒิการศึกษา อ.บ. (เกียรตินิยม) (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อ.ม. (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 M.S. (Library and Information Science) Simmons College, U.S.A.
 D.A. (Library and Information Science) Simmons College, U.S.A.
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิทยทรัพยากร (รักษาการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ชื่อ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา
 วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ฟิสิกส์) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ข้าราชการบำนาญ คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรจน์ บัณฑิตย์
 วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 คบ.ด. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)
 ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 รองศาสตราจารย์ประจำสำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

4. ชื่อ รongศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา
- วุฒิการศึกษา กศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม
ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Certificate on Analytic Thinking, Policy Analysis, Development
Ethics and Research Strategies, University of Hawii at Manoa, U.S.A.
Certificate on Research of Training and Education (Vinh
University, Vietnam.)
Certificate of Educational Research at Chengdu University,
People’s Republic of China.
- ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์และวางแผนพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ประจำสาขาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อดีตผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี
5. ชื่อ นางรุจเรขา วิทยาวุฒิกุล
- วุฒิการศึกษา วท.บ. (เทคนิคการแพทย์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วท.ม. (อายุรศาสตร์เขตร้อน) มหาวิทยาลัยมหิดล
ปร.ด (สาขาสารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
นักเอกสารสนเทศ (ระดับเชี่ยวชาญ) สาขาสารสนเทศศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามบรรณารักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สถาบันวิจัยและพัฒนา

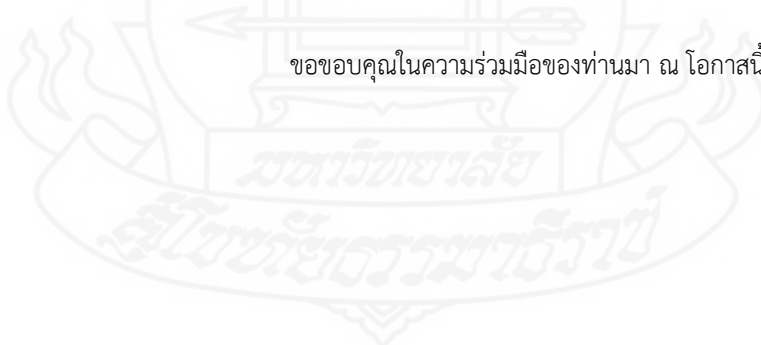
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจงในการตอบ

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เว้นไว้ให้ตามความเป็นจริงหรือระดับความคิดเห็นของท่านโดยอิสระ และโปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

คำตอบของท่านจะได้รับการวิเคราะห์และนำเสนอเป็นผลรวมไม่ระบุเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบรรณารักษ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ข้อมูลสมบูรณ์ และส่งคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายในวันศุกร์ที่ 11 เมษายน 2557 และสำหรับท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม หากท่านต้องการรับทราบผลการวิจัย โปรดแจ้งข้อมูลเพื่อการส่งสรุปผลการวิจัยให้ท่านทราบเมื่องานวิทยานิพนธ์แล้วเสร็จด้วย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความจริง และเติมค่าในช่องว่างที่ได้กำหนดให้

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ 21 – 25 ปี 26 – 30 ปี 31 – 35 ปี
 36 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 ปีขึ้นไป
- 1.3 วุฒิการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
 ปริญญาโท บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
 ปริญญาโท สาขาอื่น (โปรดระบุ).....
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 1.4 สถานภาพ
 ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย
 ลูกจ้างชั่วคราว อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 1.5 งานที่รับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 งานบริหาร ตำแหน่งงาน (โปรดระบุ).....
 งานพัฒนาศูนย์บริการสารสนเทศ งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ
 งานบริการผู้ใช้ งานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
 งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานสื่อโสตทัศน์
 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานจดหมายเหตุ
 งานสอน (ถ้ามี โปรดระบุวิชาที่สอน และระดับ).....
 งานอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 1.6 ระยะเวลาที่ท่านทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ

2.1 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ

คำชี้แจง ท่านมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพในประเด็นต่อไปนี้ระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพ

- การเพิ่มพูนความรู้
- การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ
- การเพิ่มคุณวุฒิการศึกษา
- การนำมาใช้พัฒนางาน
- ความสนใจ/ความต้องการส่วนบุคคล
- ความต้องการของหน่วยงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.2 ในช่วงสามปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2556) ท่านได้พัฒนาทางวิชาชีพของตนเองในรูปแบบต่อไปนี้ หรือไม่ ถ้าเคยโปรดระบุ พร้อมรายละเอียดของการพัฒนาวิชาชีพแต่ละรูปแบบ **คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและโปรดระบุรายละเอียดในช่องว่างที่กำหนดให้ โดยท่านสามารถเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.1 การประชุม / สัมมนาทางวิชาการ

ท่านเคยเข้าร่วมประชุม / สัมมนาทางวิชาการ หรือไม่ เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุ

1) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.2 การฝึกอบรม

ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรม หรือไม่ เคย ไม่เคย ถ้า **เคย** จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุ

1) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.3 การศึกษาดูงาน

เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุ

1) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (ถ้ามี โปรดระบุ).....

- 2) หัวข้อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (ถ้ามี โปรดระบุ).....
- 3) หัวข้อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (ถ้ามี โปรดระบุ).....
- โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.4 การหมุนเวียนงาน

ท่านเคยหมุนเวียนงาน หรือไม่

- เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** โปรดระบุ

- 1) ชื่องาน/ฝ่ายงานเดิม.....งานใหม่.....
 2) ชื่องาน/ฝ่ายงานเดิม.....งานใหม่.....
 3) ชื่องาน/ฝ่ายงานเดิม.....งานใหม่.....

ในการหมุนเวียนงานในแต่ละครั้ง มีการปฐมนิเทศในงานที่ท่านหมุนเวียนใหม่ หรือไม่

- มี ไม่มี

ถ้า **มี** โปรดระบุ

- 1) หัวข้อ.....ระยะเวลา.....วัน
 2) หัวข้อ.....ระยะเวลา.....วัน
 3) หัวข้อ.....ระยะเวลา.....วัน

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.5 ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน

- 1) ท่านเคยได้รับคำปรึกษาแนะนำหรือมีพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานหรือไม่ เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** โปรดระบุ

- 1) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....
 2) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....
 3) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....

- 2) ท่านเคยให้คำปรึกษาแนะนำหรือเป็นที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นให้ผู้อื่น หรือไม่

- เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** โปรดระบุ

- 1) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....
 2) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....
 3) ชื่องาน/ฝ่ายงาน.....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.6 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ

ท่านเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ หรือไม่ เป็น ไม่เป็น

ถ้า **เป็น** โปรดระบุ

- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.7 การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ

ท่านเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ
ที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาชีพ หรือไม่ เป็น ไม่เป็น

ถ้า เป็น โปรดระบุ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.8 การศึกษาต่อ

ในระหว่างที่ท่านปฏิบัติงานท่านเคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อหรือไม่ เคย ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุ

ระดับการศึกษา/สาขา.....

แหล่งทุน ตนเอง สถาบันต้นสังกัด อื่นๆ (โปรดระบุ).....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.9 การเป็นวิทยากร

ท่านเคยเป็นวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ หรือไม่ เคย ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุ

1) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

2) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

3) หัวข้อ.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.10 การผลิตผลงานทางวิชาการ

ท่านเคยเขียนผลงานทางวิชาการต่อไปนี้หรือไม่

เคย ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุ

1) บทความทางวิชาการ

2) บทความวิจัย

3) คู่มือ

4) งานวิจัย หัวหน้าโครงการ ผู้ร่วมโครงการ แหล่งทุน.....

โปรดระบุรายละเอียดทางบรรณานุกรม

.....

.....

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.11 การจัดการความรู้ในองค์กร

ท่านเคยร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรหรือไม่

- เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** โปรดระบุ

- 1) หัวข้อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
- 2) หัวข้อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
- 3) หัวข้อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.12 การเรียนรู้ออนไลน์

ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมดังต่อไปนี้ ผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่

- เคย ไม่เคย

ถ้า **เคย** โปรดระบุ

- 1) เคยศึกษาบทเรียนออนไลน์ (e-Learning)
 หัวข้อ.....สถาบันที่จัด.....
 ระยะเวลา.....วัน แหล่งทุน.....
- 2) เคยเข้าร่วมสัมมนาออนไลน์
 หัวข้อ.....สถาบันที่จัด.....
 ระยะเวลา.....วัน แหล่งทุน.....

โปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

2.2.13 การใช้สื่อสังคมออนไลน์

1) ท่านได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Online Social Media) ในการพัฒนาทางวิชาชีพ หรือไม่

- ใช้ ไม่ใช้

ถ้า **ใช้** โปรดระบุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เฟสบุ๊ก (Facebook)
- ทวิตเตอร์ (Twitter)
- วิกี (Wiki)
- บล็อก (Blog)
- การส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging)
- การติดป้ายกำกับ (Tagging)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพในประเด็นต่อไปนี้ระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เว้นไว้ให้ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับของปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ต้นสังกัด					
1) นโยบาย วิสัยทัศน์					
2) งบประมาณ					
3) ผู้ปฏิบัติงานแทน					
4) เทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง					
5) การสนับสนุนจากผู้บริหาร					
6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2. ด้านส่วนบุคคล					
1) ภาระงานประจำ					
2) ภาระครอบครัว					
3) เงินทุนสนับสนุน (ในกิจกรรมที่ต้องใช้เงินสนับสนุน)					
4) แรงจูงใจ					
5) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ					
6) สมรรถนะด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ					
7) ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรม					
8) สุขภาพ					
9) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
3. ด้านสถาบันที่จัด					
1) ความน่าเชื่อถือของสถาบันที่จัด					
2) หัวข้อที่จัด					
3) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม					
4) ค่าลงทะเบียน					
5) สถานที่จัด					
6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

โปรดให้รายละเอียดเพิ่มเติมปัญหาของท่าน ถ้ามี.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ**4.1** ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

คำชี้แจง ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพในกิจกรรมใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เว้นไว้ให้ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การประชุม/การสัมมนาทางวิชาการ					
2. การฝึกอบรม					
3. การศึกษาดูงาน					
4. การหมุนเวียนงาน					
5. ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน					
6. การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ (โปรดระบุ).....					
7. การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาชีพ (โปรดระบุ).....					
8. การศึกษาต่อ					
9. การเป็นวิทยากร					
10. การผลิตผลงานทางวิชาการ โปรดระบุประเภทของผลงานทางวิชาการที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติม.....					
11. การจัดการความรู้ในองค์กร					
12. การเรียนรู้ออนไลน์					
12.1 บทเรียนออนไลน์ (e-Learning)					
12.2 การสัมมนาออนไลน์					
12.3 การประชุมออนไลน์					
12.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
13. การใช้สื่อสังคมออนไลน์ โปรดระบุประเภทของชุมชนออนไลน์ที่ต้องการพัฒนาหรือเรียนรู้เพิ่มเติม.....					

4.2 หัวข้อที่ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

คำชี้แจง ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพในหัวข้อใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เว้นไว้ให้ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

หัวข้อที่ท่านต้องการ เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การบริหาร					
1.1 การวางแผนกลยุทธ์					
1.2 ภาวะผู้นำและการจัดการ					
1.3 การบริหารการเปลี่ยนแปลง					

1.4 การประกันคุณภาพการศึกษา					
1.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
2 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ					
2.1 การคัดเลือก/จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ					
2.2 การพัฒนา/สร้างคอลเล็กชันดิจิทัล					
2.3 การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ					
2.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
3. การวิเคราะห์หมวดหมู่และการจัดระบบ					
3.1 การวิเคราะห์หมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ					
3.2 การทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ					
3.3 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
4. การบริการและเผยแพร่					
4.1 การบริการสารสนเทศเชิงรุก					
4.2 การบริการตอบคำถามเพื่อช่วยการค้นคว้า					
4.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้					
4.4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน					
4.5 การเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล					
4.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
5. การจัดเก็บ/การค้นคืนสารสนเทศ					
5.1 มาตรฐานการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน					
5.2 การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล					
5.3 การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ					
5.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
6. การสงวนรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ					
6.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ					
6.2 การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล					
6.3 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
7. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด					
7.1 การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล					
7.2 การพัฒนาเว็บไซต์					
7.3 แอปพลิเคชัน (Application) ในงานบริการ					
7.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
8. การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์					
8.1 การสื่อสารในงานสารสนเทศ					
8.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์					
8.3 การตลาด/การบริหารลูกค้าสัมพันธ์					
8.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

9. การสอนผู้ใช้					
9.1 การสอนการรู้สารสนเทศ					
9.2 การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ (e-Learning)					
9.3 การจัดทำสื่อการสอน					
9.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
10. การวิจัย					
10.1 การพัฒนาโครงการวิจัย					
10.2 การออกแบบการวิจัย					
10.3 การใช้สถิติเพื่อการวิจัย					
10.4 การเขียนและการเผยแพร่ผลงานวิจัย					
10.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

4.3 สถาบันที่ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

คำชี้แจง โปรดระบุรายละเอียดของสถาบันที่ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ในช่องว่างที่กำหนดให้ และโปรดเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

- 1) สถาบันอุดมศึกษา (โปรดระบุสถาบันที่จัด)
-
- 2) สมาคมวิชาชีพ (โปรดระบุสมาคมที่จัด)
-
- 3) หน่วยงานภาครัฐ (โปรดระบุหน่วยงานที่จัด)
-
- 4) หน่วยงานภาคเอกชน (โปรดระบุหน่วยงานที่จัด)
-
- 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
-

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

โปรดระบุข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

รูปแบบการพัฒนา

- 1) การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง
- 2) การฝึกอบรม
- 3) การประชุม/สัมมนาทางวิชาการ
- 4) การศึกษาต่อ
- 5) การจัดการความรู้ในองค์กร
- 6) ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน
- 7) การเรียนรู้ออนไลน์
- 8) การใช้สื่อสังคมออนไลน์
- 9) การสัมมนาออนไลน์
- 10) การหมุนเวียนงาน
- 11) การประชุมออนไลน์
- 12) การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ
- 13) การเป็นวิทยากร
- 14) การผลิตผลงานวิชาการ
- 15) การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์กร/สมาคมวิชาการ/วิชาชีพ

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

หัวข้อการพัฒนา

- 1) การใช้ภาษาต่างประเทศ
- 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3) การจัดกิจกรรมการใช้สารสนเทศและส่งเสริมการเรียนรู้
- 4) มาตรฐานการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการสืบค้น
- 5) การบริการสารสนเทศเชิงรุก
- 6) การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ
- 7) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์
- 8) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- 9) แอปพลิเคชัน (Application) ในงานบริการ
- 10) การสื่อสารในงานสารสนเทศ

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....

.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....

.....

สถาบันที่จัดกิจกรรม

- 1) สถาบันอุดมศึกษา
- 2) สมาคม/องค์กรทางวิชาชีพ
- 3) หน่วยงานภาครัฐ
- 4) หน่วยงานภาคเอกชน

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....
.....
.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....
.....
.....

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของบรรณารักษ์

- 1) ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
- 2) เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาทางวิชาชีพ
- 3) พัฒนาคุณลักษณะการใฝ่รู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....
.....
.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....
.....
.....

บทบาทผู้บริหารห้องสมุด

- 1) กำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากร
- 2) จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากร
- 3) กำหนดคุณสมบัติตามตำแหน่งบรรณารักษ์ตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดอุดมศึกษา
- 4) กำหนดให้การพัฒนาทางวิชาชีพเป็นตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพของหน่วยงาน
- 5) กำหนดให้มีมาตรการในการส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....

.....

บทบาทของสถาบันการศึกษา

- 1) กำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพที่หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง
- 2) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นการสร้างทักษะด้านภาษาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

บทบาทของสมาคม/องค์กรวิชาชีพ

- 1) จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพและประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงผ่านสื่อหลากหลาย
- 2) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพด้านภาษาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....
.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....
.....

ผลลัพธ์จากการพัฒนาต่อบรรณารักษ์

- มีความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....
.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....
.....

ผลลัพธ์จากการพัฒนาต่อองค์กร

- 1) มีนโยบายและแผนพัฒนาบรรณารักษ์และบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ
- 2) มีบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ความคิดเห็น

เหมาะสมแล้ว

ควรปรับปรุง ควรตัดออก (โปรดระบุ).....

.....

.....

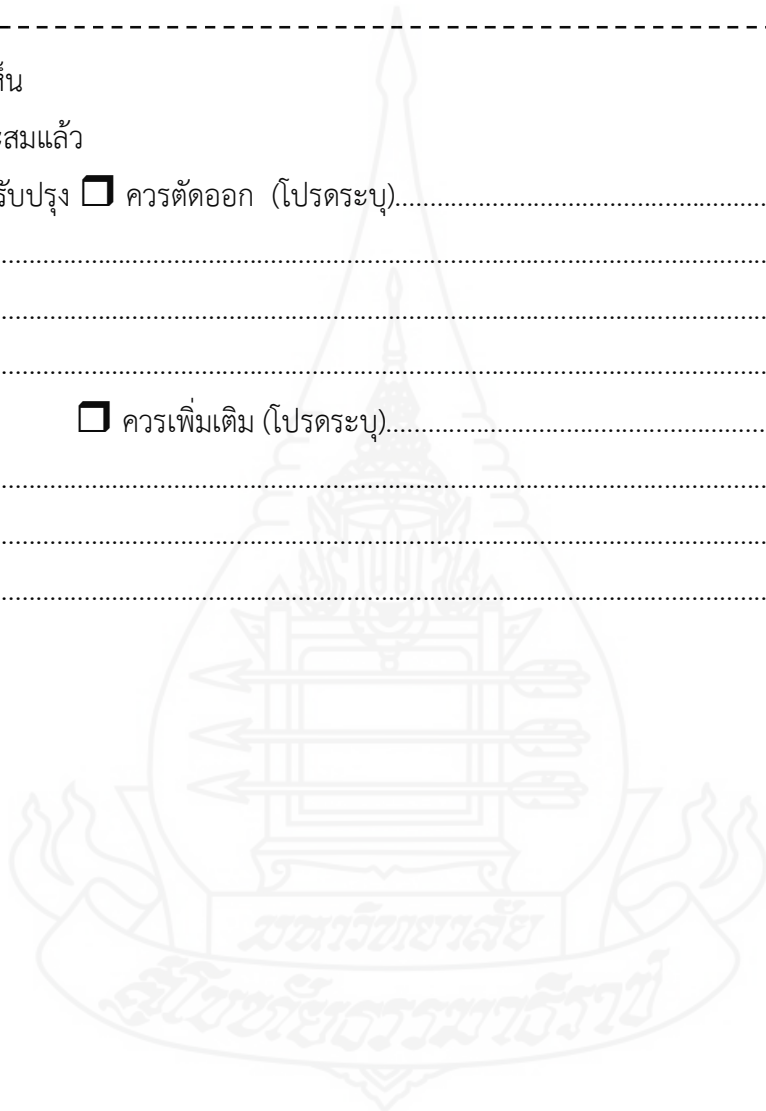
.....

ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสม

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย คันซังทอง
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ นาคะโร
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ วงษ์บุญมาก
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพา ดำเนิน
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี (สารสนเทศศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

5. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา เวชโอสถศักดา
 วุฒิการศึกษา Ph.D. Public Policy, Auckland University of Technology, New Zealand
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์
 คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรกุล
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 ตำแหน่ง คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. ชื่อ ดร.จิรพงษ์ มะปะวงค์
 วุฒิการศึกษา Ph.D. (Management) Gregorio Araneta University Foundation
 De La Salle Araneta University, Philippines
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
8. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาลินี อินทพิบูลย์
 วุฒิการศึกษา พบ.ม. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
9. ชื่อ คุณวลลณี โปธิรังสิยากร
 วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์)
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและพัฒนาคุณภาพ สำนักหอสมุด
 มหาวิทยาลัยนเรศวร
 บรรณารักษ์เชี่ยวชาญระดับ 9 มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางอัมรินทร์ แก้วกองทรัพย์
วัน เดือน ปีเกิด	5 มีนาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พ.ศ.2545
สถานที่ทำงาน	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง	บรรณารักษ์ หัวหน้างานบริการสารสนเทศ
ทุนการศึกษาวิจัย	ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2558

